

КРОЗ ВЕКОВЕ

КРАЉЕВСКА РАЗОНОДА

Хановерски изборни кнез Георг Лудвиг (1660—1727), који је касније крунисан за енглеског краља Џорџа I, волео је добру капицу. Кад би се напио забављао се на необичан начин. Највеће задовољство му је тада било да иде улицама и да својим поданицима разбија прозоре камењем које је за њим носио један дворанин.

СИЋУШНИ ПРЕЦИ

Најдавији предак данашњег коња живео је још у геолошком периоду који се зове еоцен. Коњи из тог времена нису били већи од лисице. Из њих су се развили коњи велики као

овце. Ти преци данашњег коња, тврде стручњаци, одликовали су се од осталих животиња интелигенцијом и та њихова особина очувала се све до данас.

ПРВИ КИШОБРАН

За сунцобране су знали још народи старог века. Кишобрани су се, међутим, појавили много касније. За прона-

лазача кишобрана сматра се један кинески сликар из 17. века који је приметно да је чврсто распета свила непромочива. За његов изум кинески цар му је подарио племићку титулу и довео га на свој двор. Његове кишобране смели су да носе само чла нови царске породице и највиши племићи.

МИНИСТАР — ФАЛСИФИКАТОР

Војвода од Вијевила (1582—1653), министар финансија француског владара Луја XIII, је 1624. године осуђен због — фалсификовања новца.

СМРТ НА СЦЕНИ

Чувени француски театар Арман Лебеф играо је улогу Ромеа у опери „Ромео и Јулија“ с толико уживљавања да је певајући умро на сцени. То се догодило 1903. године, приликом његовог гостовања у Буенос Аиресу.

У ОВОМ БРОЈУ: Један дан Југославије — Бејунци — Људи који не сјајаре — Кол Поршер — Свршна казна за пушење — Срећан народ — Неслашни дечаџи — Прича о сјајаром шањиру

КРАЂА И ПРЕКРАЂА КЊИЖЕВНЕ СВОЈИНЕ

Раније, кад није постојало ауторско право, дешавало се врло често да се преводите и прештапају неке ствари без ауторског одобрења и чак да он и не зна. Како је то изгледало нека покаже и овај пример из 1881. године.

Стари мађарски дневник „Мађар хирлап“ донео је један фељтон, под потписом тада познатог мађарског књижевника Агаија, у коме се износи како је један старији брачни пар хтео да се представи као да је летовао негде за време сезоне. У фељтону је све приказано као мађарски оригинал: догађа се у Пешти, одлази се у њихове планине и бање и друго.

Тада је други мађарски лист, „Независност“, објавио да је то плагијат и да је све прештампано из немачког шљивог листа „Улк“. Тражено је да се писац искључи из Друштва мађарских књижевника.

Међутим, један Србин из прека утврдио је да је фељтон из листа „Улк“ такође плагијат. Дакле, крађа из друге руке.

Пронађено је онда да је оригинал у ствари француски и да је писац госпоња Е. Жирарден која је била у оно до ба познати фељтониста. Прави наслов гласи: „La fausse absence“ и београдски лист „Српска независност“ објавио је у броју од 8. октобра 1881. цео француски текст уз српски превод.

„Улк“ је донео превод са француског на немачки и пренео догађај у Берлин и немачке бање и летовалишта, а из „Улка“ је помађарен у пештанском листу.

ПИСАЦ — КУПАЦ

Када је штампана ње гова прва књига, „Проматрања“, Франц Кафка је рекао свом пријатељу из Прага Рудолфу Фуксу:

„Књиџар Андре продао је једанаест мојих књига. Десет сам ја купио. Хтео бих само да знам ко је купио једанаесту“.

ПРИЧА О СТАРОМ ТАЊИРУ

Кажу да је ова прича истинита.

Један љубитељ уметности разгледао је у Венецији у једној антикварници старе уметничке предмете али није могао да пронађе ништа што би му се свидело. Као рубин црвени пехари из којих је наводно пре више стотина година пио велики дужд Енрико Дандоло у ствари је два пута седмично лиферовала једна фабрика стакла.

Незадовољан, он је већ хтео да напусти радњу кад му поглед паде на једно маче које је из једног тањира лизало млеко. Једва је успео да сакрије своје изненађење. Његово око стручњака одмах је приметило да је тањир из кога је маче јело од необично ретког, старог фајанса.

Прикривајући своје право интересовање он рече антиквару:

— Какво дивно маче. Једну овако слатку животињцу радо бих поклонио својој деци. Да ли бисте ми продали маче?

— Свакако, сипљоре, ако вам цена од 5.000 лира одговара.

Љубитељ уметности је без речи пристао на цену

мада у уским улицама Венеције има више мачки-скитница него голубова на Марковом тргу.

Купац изброја антиквару 5.000 лира и узео маче под мишку, а затим, као да је тек тада приметно тањир, рече:

— Ах! Могао бих истовремено да узмем и то плаво тањирче да не бих свраћао у неку другу радњу да купим маџи суд из кога ће јести. Можете ми и за њега зарачунати још коју лиру...

— Немогућно, сељоре! — с љубазним осмехом одговори антиквар. — Овај тањир је моја „порта фортуна“ — доносилац среће. Замислите, откако га имам досад сам странцима, љубитељима уметничких реткости, продао већ 86 маџића.

ДВОБОЈ У АБЕРДИНУ

Када су се два Шкотландина Мак Пулен и О'Брајен, иначе добри пријатељи, нашли на станици у Абердину срдечно су се руковали.

— Ово је претпоследњи пут у животу да се рукујемо — рече Мак Пулен.

— Тако је — одговори О'Брајен — осим ако се одрекнеш Мери!

— Немогућно — одби Мак Пулен. — Ја је волим. Ти си млади, одреци је се ти!

— Никада, радије ћу умрети!

— У реду — потврди Пулен — онда остајемо при речима: у оближњој шуми код

Сетлтауна нека реше револвери! Они приушше благајни за карте.

— Једну до Сетлтауна и натраг! — рече Мак Пулен.

— Једну до Сетлтауна! — затражи О'Брајен.

Мак Пулен се смешио: „Јадни пријатељу — мислио је — већ сада напушташ борбу, знаш да се нећеш вратити, па не купујеш ни карту. Достојан си син Шкотске. Штета што мораш умрети...“

Пола часа касније били су у шуми поред својих секунданата који су их већ чекали.

Ривали се последњи пут руковаше. Одмерише раздаљину. Одјекну команда. Пуцњави праснуше. Када се дим барута разишао, О'Брајен, који је победио, пришао је смртно рањеном пријатељу. Овај отвори очи:

— Победио си — застења — из бих се тебе надао! Али кажи ми једно пре но што умрем: зашто ниси купио карту за повратак кад си знао да си тако сигуран стрелац?

О'Брајен обриса две сузе за добрим пријатељем и рече:

— То би било расипништво, јер увек користим карту свога противника...

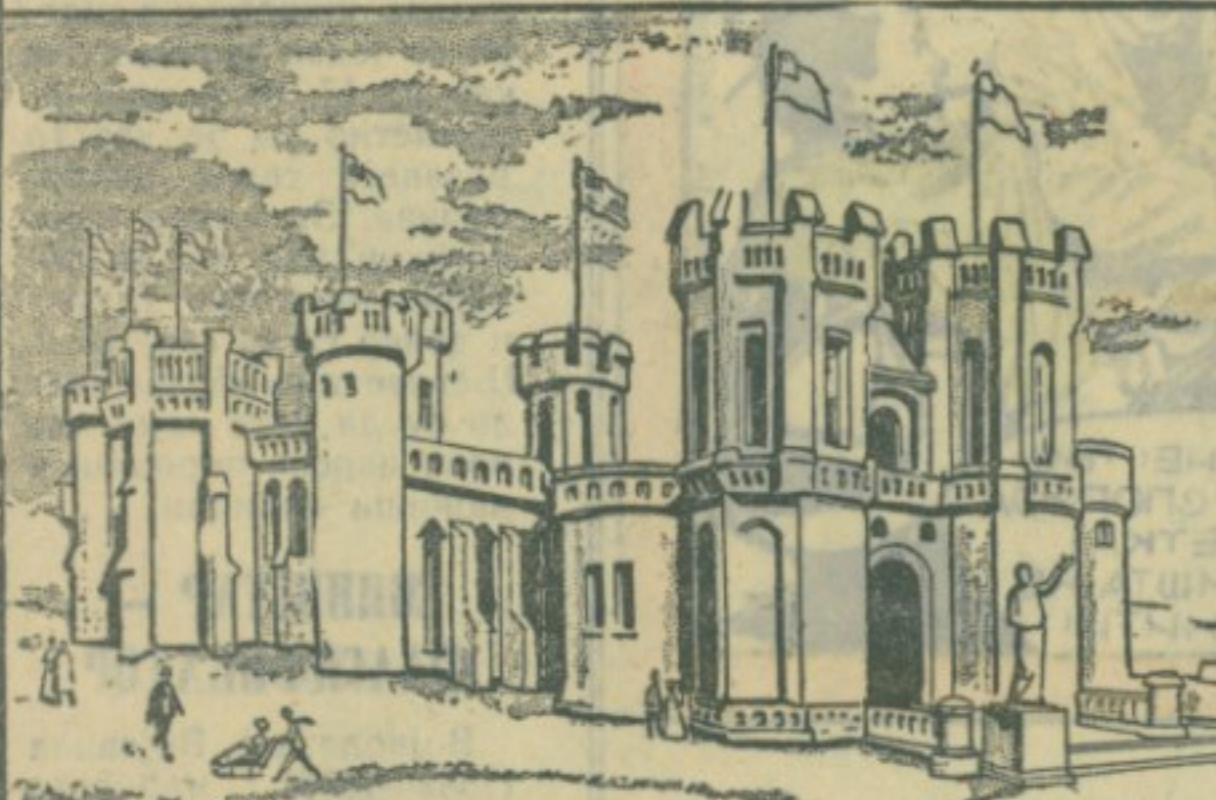
Ripley's

Веровати или не!

ПРИПАДНИЦИ
МАЛАЈСКОГ ПЛЕМЕНА
ТЕМИЈАР
НОСЕ
НА ГЛАВИ
ЛИСТОВЕ
ПАЛМЕ
СПЛЕТЕНЕ
У ОБЛИКУ КРУНЕ
КАКВУ ЈЕ
НОСИО ЈЕДАН
ЊИХОВ КРАЉ
ПРЕ
200 ГОДИНА

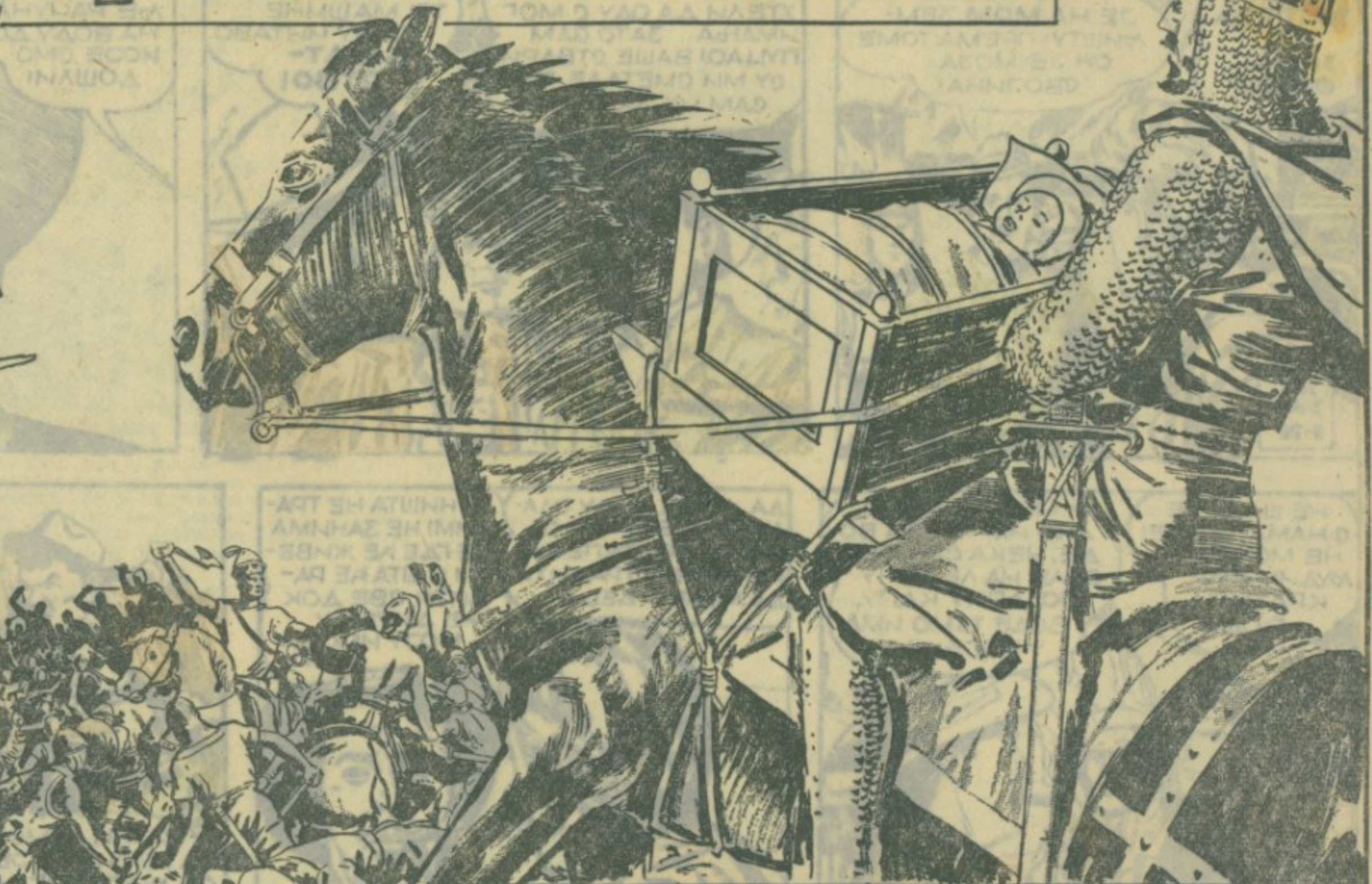

© 1961, King Features Syndicate, Inc. World rights reserved.

ДВОРАЦ ОД ЛЕДА

У ЛИДВИЛУ (САД)
БИО ЈЕ ПОДИГНУТ ОД 5.000 ТОНА ЛЕДА И СТАЈАО
ЈЕ 5 МЕСЕЦИ
ОД ДЕЦЕМБРА 1895. ДО МАЈА 1896. ГОДИНЕ

НАЈМЛАЂИ РАТНИК У ИСТОРИЈИ

У БИЦИ КОД НОРТАЛЕРТОНА (ЕНГЛЕСКА)
УЧЕСТВОВАО ЈЕ И ОСМОМЕСЕЧНИ ВИЛИЗЕМ ЧИЈУ ЈЕ
КОЛЕВИКУ ЊЕГОВ ОТАЦ ЕРА ОД ЕЛБЕМАРЛА
НОСИО ПРИВЕЗАНУ ЗА СЕДЛО НА СВОМ КОЊУ

(22. ОКТОБАР, 1138.)

БАЗИЛИСК

ВРСТА ГУШТЕРА
ИЗ ПАНАМЕ
МОЖЕ ДА
ТРЧИ ПО ВОДИ
ИДАКО НА
НОГАМА НЕМА
ПЛОВНЕ
КОЖИЦЕ

ЛИСТ

БИЛКЕ
ALOCASIA MACRORRHIZA
ТОЛИКО ЈЕ ВЕЛИКИ
ДА ИХ ЖЕНЕ НА МАЛАЈИМА
КОРИСТЕ КАО КАБИНЕ
НА ПЛАЖАМА

КРОМПИР

КОЈИ ЛИЧИ НА ЛАБУДА
НАШАО ЈЕ У СВОМ ВРТУ
АЛБЕРТ ТОВИЈАС
ИЗ БЕРНЕТОВИЛА
(САД)

ИСТИ БРОЈ

И поред свог дугачког врата жирафа нема више вратних пршљенова од сићушног миша и, уосталом, свих осталих сисара. Наиме, тачно седам. Да ли сте то знали?

ХОДАТИ ПОЛАКО

Иако је жирафа бржа од коња, и у свакој трци би га победила, она носи име, арапског порекла, које у свом основном значењу има смисао „ходати полако.“

Часови фудбала за мајке

У америчком граду Њу Џерсију четрдесет мајки затражило је од једног тренера да им даје вечерње часове из фудбала. Своју молбу објасниле су овако: желимо да научимо како се игра фудбал и да упознамо сва правила игре како бисмо могле са својим синовима стручно да расправљамо о овом спорту. Тренер Кенет Карл, коме су се обратиле, изјавио је да ће ових четрдесет савремених мајки попунити једну прилично опасну празнину у својим породичним односима.

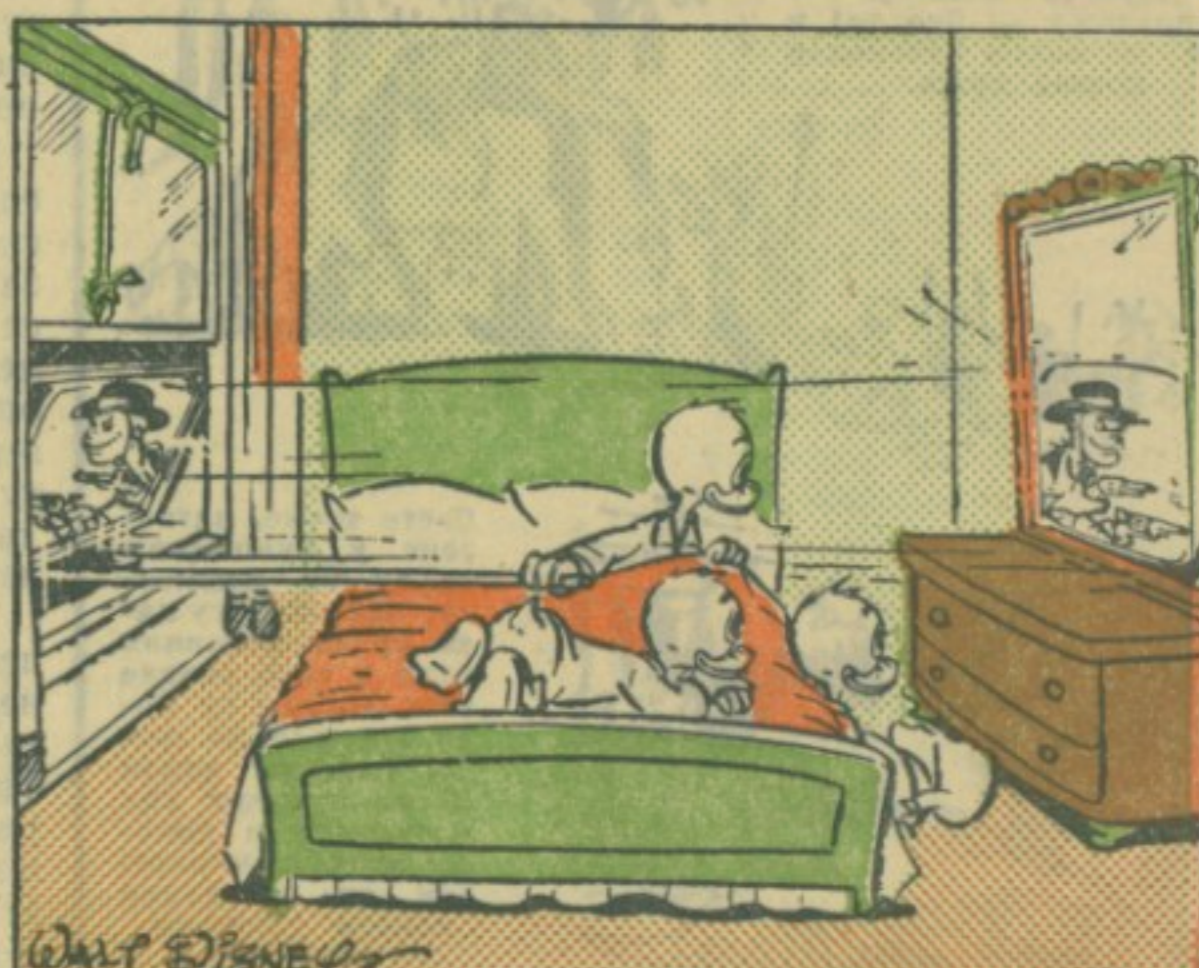
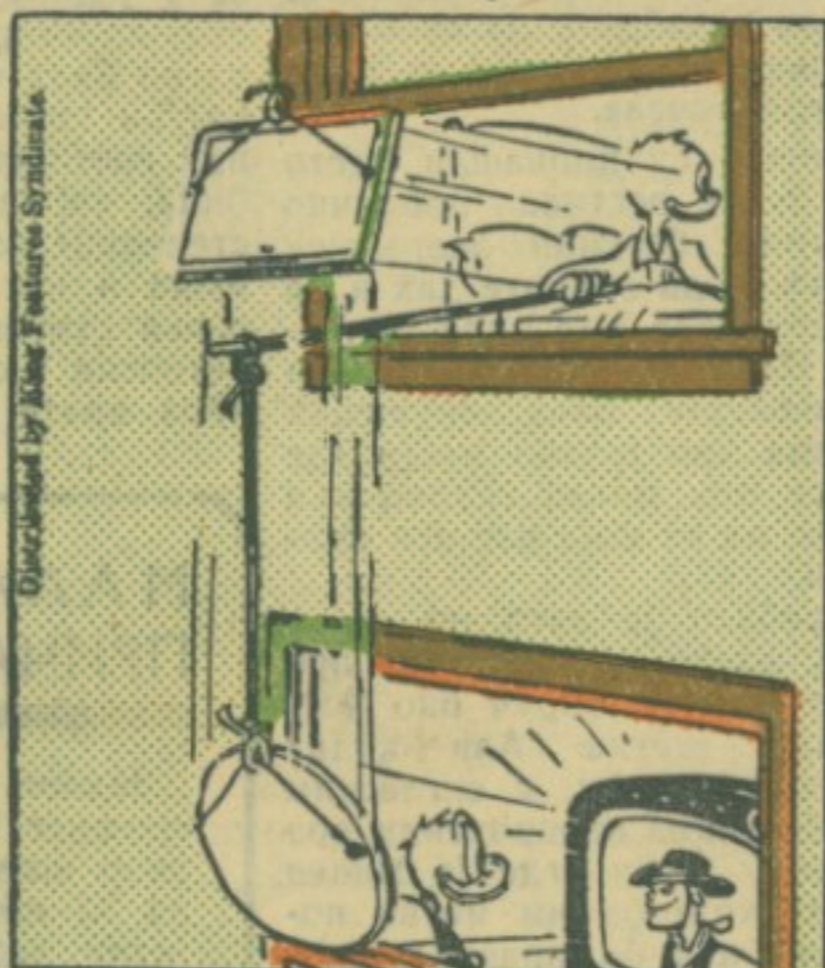
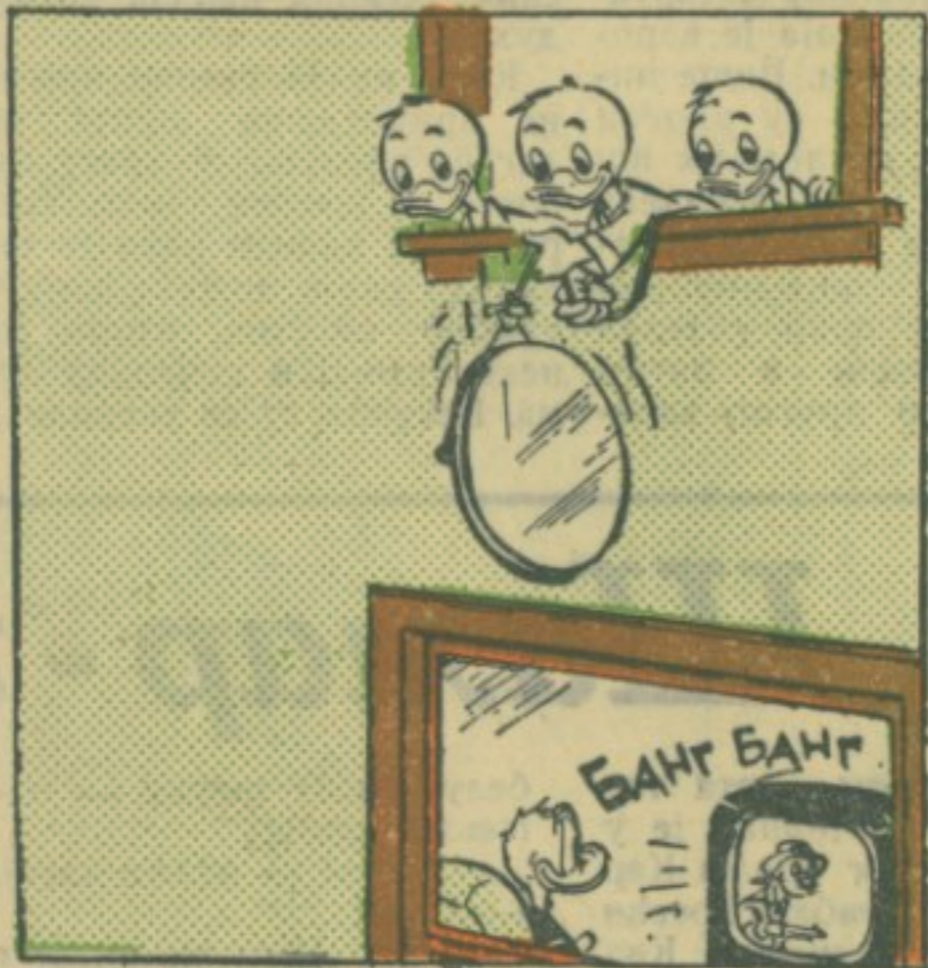
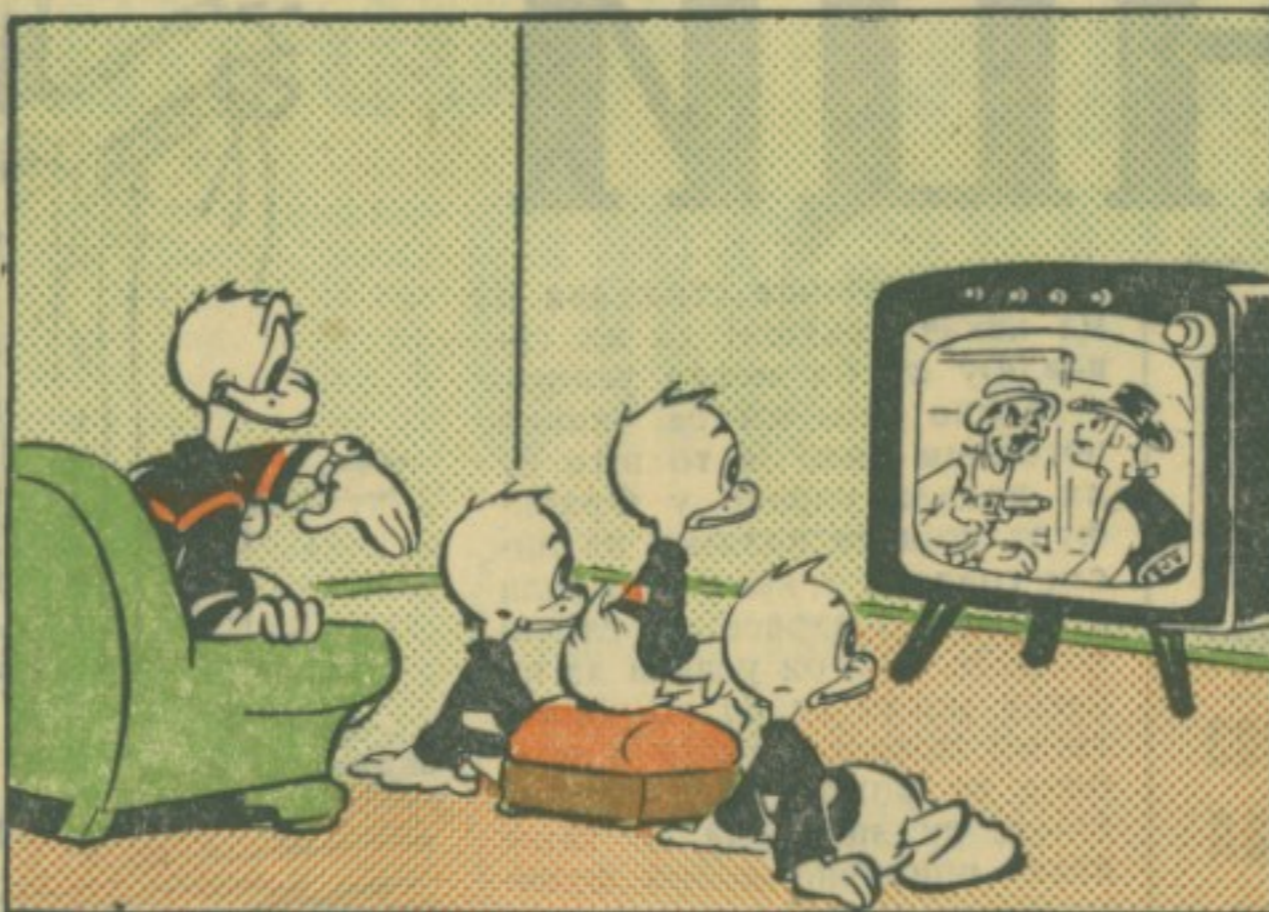

ДЕВЕТ ЧАСОВА У БИОСКОПУ

У Токију је недавно приказан један научни филм који је трајао девет и по часова. Гледаоцима су за то време ноге потпуно утрнуле тако да просто нису били у стању да после завршене представе сиђу низ десетак степеника.

ЗАКАСНЕЛА ЧЕСТИТКА

Кармело ди Салваторе из Милана добио је тек ових да на новогодишњу честитку коју му је пре 19 година — 1942. — упутио један пријатељ из Палерма. Пошто је у међувремену поштанска тарифа повећана, он је за закаснелу честитку морао да плати порто марку од 50 лира.

НА КЛИЗАВОМ ТЕРЕЊУ

Клизање на леду постало је право тек када су у средњем веку клизачи добили свој најважнији део — оштре ивице. Пре тога су људи за кретање по леду користили животињске кости које су, везане испод стопала, биле довољно тврде да се на њима могло клизати али због облина тешко се одбацивало унапред, и клизачи су се зато користили нарочитим шипкама са металним врхом као на коњу — да би се отискивали низ лед. Био је то тежак и напоран начин кретања.

У тринаестом веку младеж у Енглеској измисли-

ла је једну специјалну игру: кад два клизача развију довољну брзину усправљају мотке и покушавају да оборе један дру-

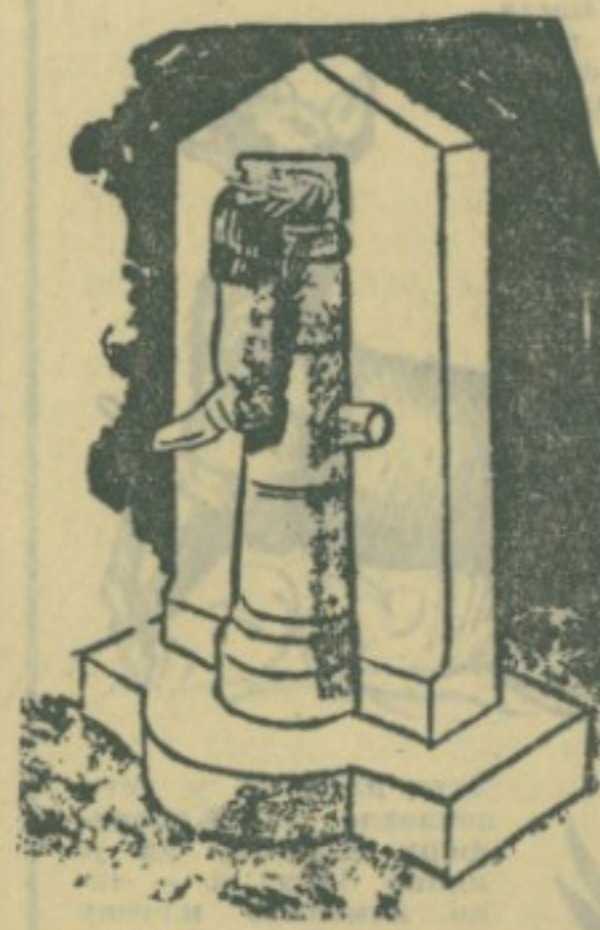

гога као на правом турниру. Хроничари тога времена су описали те двоје овако: један или оба противника су обично падали али врло незгодно и ломили руке или ноге. Необуздана омладина жељна славе припремала се дуго за такав „рат“ али је и страдала.

Са појавом металних клизачки отпала је употреба мотки за „поштарење“ а турнирски нагони омладинаца за овом „справом“ се још понекад испоље на хокејашким утакмицама, када судија не гледа, они употребе своје штапове као средњовековне мотке.

НА ДВА КЛАВИРА

Преко 3.000 студената универзитета у Моргантауну, у Западној Вирџинији, са одушевљењем су посматрали недавно једну „игру“ на два клавира коју су изводила два студентска тима. Ако сте помислили да су студенти приредили својим друговима клавирски концерт — преварили сте се. „Клавиристи“ су се трудили да тешким ковачким чекићима истуцају клавире на толико ситне делове да сваки комадић може да се прзовуче кроз један прстен чији пречник износи 22 сантиметра. По бедничка екипа успела је да иситни свој клавир и његове бедне остатке прогуре кроз прстен за 17 минута и 59 секунди.

ЧУДАН СПОМЕНИК

На споменику „Војничкој левој ноzi“ изгубљеној у бици на бојном пољу Саратога у држави Њујорк, не пише име војника коме је она припадала. А он се звао Бенедикт Арнолд.

БЕГУНЦИ

Иако су брзо отишли са места на које су пали, пошто су претходно за копали своје падобране, Мајк и Слим нису имали много среће. Немачка полиција коју су сељаци обавестили о сплутану двојице падобранаца из обореног авиона, брзо је сунула обруч око бегунаца и на њих напуцала своје одлично издржане псе. После неуспешног сата оба савезничка авијатичара су се нашла високо уздигнутих руку пред упереним цевима немачких аутомата. Полицијци су их прво претресли и онда одвели у прву полицијску станицу која је одмах обавестила телефоном командантуру у Франкфурту и специјално одељење Гестапоа. Ово се нарочито заинтересовало за оборене пилоте надајући се да ће, пре него што их упуту у заробљеничке логоре, од њих извући податке о ваздухопловним снагама које врше операције над Немачком.

Око подне стигло је наређење да се авијатичари, под стражом, доведу одмах у Франкфурт удаљених неких 50 километара од места где су ухваћени. Настало је краће нагабање међу надлежнима којим колима да их превезу и избор је пао на један камион који је и иначе ишао

Два ухваћена енглеска падобранца беже из камиона којим су их превозили у затвор и кроз подземни канал стижу у полусрушено позориште

са неким намирницама за Франкфурт.

У задњи део кола поред сандука укрцали су се Енглези и неколико чувара-полицајаца. Како су се налазили у срцу Немачке нико није сматрао за потребно да их веже.

Док је камион одмицао друмом за град, кроз главе авијатичара севало је стотину мисли — како да побегну пре него што их спусте у подруме Хитлерове тајне полиције. Али исто тако брзо као што су долазиле они су их и одбацивали као неизводљиве.

Било је искушење стражара и ма каква покушај да их савладају не би могао успети. Једино што им се чинило погодним било је то што су их водили управо у Франкфурт који се налазио на листи градова у коме су имали уговорене адресе за случај потребе. Ако би успели да побегну могли су да се обрате тајној мрежи агената и пребаце се можда за Енглеску. Обоје су знали да те тајне везе прилично добро функционишу тако да су већ стотине авијатичара и побеглих заробљеника успевали преко њих да се домогну слободе. Али како побећи?

Пошто су се још у два три места зауставили да би Немци посвршавали неке послове, у град су ушли са првим сумраком. Улице су биле полупразне, многи излози заштитни даскама пошто су стакла попрскана од честих бомбардовања. Ту и тамо целе улице затрпане рушевинама блокова кућа.

Мајку и Слиму се чинило да их Немци све мркије гледају и они се, у страху, повукоше сасвим у десни угао камиона.

Следећег тренутка наједном, да би избегао судар, њихов камион се одбио, далеко удесно, од зида једне зграде. Кроз ломњава и ватру која је избила у предњем делу кола Енглези су видели како се ошамућени Немци извлаче из олупина. Сами су пак, остали читави јер их је јак удар просто избацио из камиона и само угрувани али неозлеђени, лежали су на земљи неколико метара од места судара и својих чувара. Први је скочио поручник Слим и повукао за собом пријатеља:

— Бежимо!

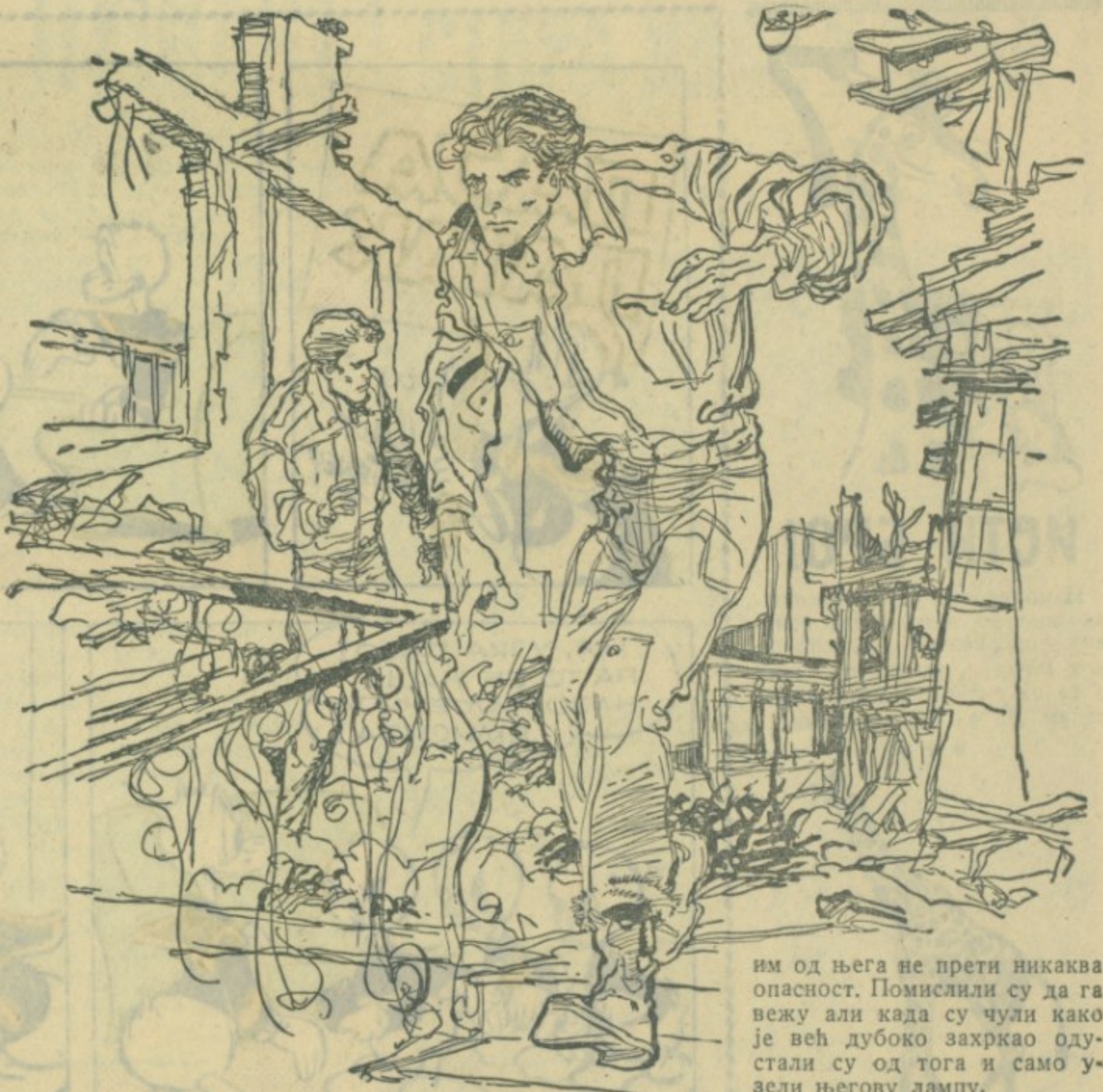
Док су се пробјали преко гомила цигала и поред несигурних зидова, спустио се већ сасвим мрак. Помагало им је и то што је град услед опасности из ваздуха био потпуно замрачен. Са места судара допирало је звук пиштаљки и немачке команде из којих се могло разабрати да су открили њихово бекство и да је потера почела.

Пошто су пронашли место где су се осетили прилично сигурни, бегуници засталоше за часак да поврате дах и да се договоре шта даље да раде. Било је јасно да Немци опкољавају блок срушених зграда као једино место где су се они могли склонити и да ће их за који час пси пронаћи.

Требао је зато по сваку цену изаћи из рушевина пре него што се обруч око њих сасвим стегне. Али куда? Тражити ноћу, у енглеским униформама прекривеним прашином, кућу где је живео агент који би им могао помоћи била би права лудост. Склонити се у неки приватан стан било је још мање могућно јер је свет био огорчен због сталног енглеског бомбардовања.

Пошто су пажљиво дошли до краја рушевина, негде на супротној страни, нашли су се одједном пред неким мрачним сквером са чије је друге стране стајала нека зградина са свих страна окружена алејама и дрвећем. Личила је на неко позориште.

Нису много размишљали. Још једном осмотрише лево и десно и убедивши се да нема нигде никога они претрчаше оних неколико десетина метара до мрачне зграде и бацаше се у сенку једног великог храста пред њом. У том тренутку на углу се појавише пригушени фарови аутомобила а одмах затим и јак сноп светлости из рефлектора поче да шета по рушевинама из којих су малопре изашли. Прибили су се сасвим уз земљу. Дрвеће око њих је било велико а трава густа тако да су постали готово невидљиви, а осим тога Немци су их тражили на супротној страни улице. Из даљине се чуо лакеж паса. Оно што рефлектори нису могли, извежбаном

ним од њега не прети никаква опасност. Помислили су да га вежу али када су чули како је већ дубоко захркао одустали су од тога и само узели његову лампу.

Петнаестак минута су шетали кроз одаје иза позорнице и дошли до главне гардеробе. Међу стотинама старих и нових костима било је и одела из осамнаестог века, фракова, женских хаљина.

Претуралући по костимима и тражећи неки погодан да се преобуку Мајк је први нашао немачке униформе. Било је то боље него што су могли и да замисле.

Немци су целе ноћи пажљиво претраживали блок рушевина и околне улице. У неколико махова пролазили су поред старог позоришта иза чијих су их спуштених завеса посматрале очи два човека у немачким униформама.

Са јутром су се улице испуниле светом који је журио на посао. Стари чувар је још спавао када су два немачка официра брзо изашла кроз споредан излаз позоришта и умешала се у гомилу. Касније су они дуго на једном углу стајали пред великим планом града, а онда, очигледно пронашавши где се налази улица коју су тражили, кренуше одлучним кораком ка свом циљу.

цираног плишом. Нису се преварили — зграда је заиста била позориште: једно од оних малих која због рата нису баш најбоље радила а ипак се некако одржавала дајући једном или два пута недељно по неку представу.

Из дна ходника тргло их је нечије кашљање а одмах затим угледаше светлост ципеле која се ширала по зидовима.

Једна завеса им добро послужила као склониште и осматрачница — отшкринувши је могли су да виде једног старца у чуварској униформи како се гега ходником. Мирис који се ширио око њега и боца која му је вирила из ципа очито су говорили да је стари прекраћивао дуге ноћне часове гутљајима ракије као одличним средством против страха нарочито за време свакодневних напада из ваздуха.

Када их је старац прошао не приметивши ништа они лагано кренуше по трагу светлости од његове лампе. Ускоро су га видели како је стижао до своје ложе у коју се удобно сместио, отпио још неки гутљај и почео да дрема. Бегуници су се уверили да

ЖИВОТИЊЕ КОЈЕ СУ, ПО ЛЕГЕНДИ, ИЗМЕНИЛЕ ИСТОРИЈУ

Животиње су играле понекад важне улоге у историји. Сви се сећамо легенде по којој је близанак Ромула и Рема, осниваче Рима, ухватила и одгајила једна вучица. А једна крмача им је означила место где треба да подигну Рим, престоницу античког света.

Кад су се завереници у Персији решили да убију краља Смердиса, договорили су се да престо припадне ономе од њих чији коњ завршиши први. Даријев коњ је — по предању — био тај и тако је његов господар постао краљ.

Свете гуске, затворене у Јулијиним краму на Капитолу, загладале су када су се појавили Гали и тако спасле Рим. Пошто су ноћу продрли до града, Гали су хтели да на превару убу у тврђаву и покољу заспале чуваре, али су их гуске својим гакањем спречиле.

Кад је Кловије I оснивач Франачке династије, кренуо 507. године против Визигота, морао је да се заустави испред Беча. Како није било ни моста ни бродова, он и његова војска нису могли да пређу преко Дунава јер су мислили да је ту дубоко. Изненада се појавила једна кошуца, заглазла у реку и прешла је откривајући Францима плинак који им је омогућио да стигну Визиготе и потуку их.

Јато панагаја у лету, показало је Кристифору Колумбу да је копно близу и — тако изменило његову одлуку. Већ обесхрабрен, он се тамај спремао да напусти истраживање и врати се у Шпанију.

МАЛА ПРИЧА Шамар - штука

Једног дана лета господњег 1680. дошао је у двор шведског краља Карла XI неки рибар носећи једну дебелу штуку. Кад је затражио од лакеја да га пријави краљу, овај га запиташе за разлог његове посете.

— Краљ воли рибу па ће сигурно купити ову де-

белу, масну штуку — одговори рибар.

— Тако! — отеже лакеј.

— А ја?

— Ти? Шта ти имаш с тим? — запиташе зачуђено рибар.

— Све! Ако ја нећу, ти нећеш ни стићи до краља акамо ли продати рибу.

— Где? Нисам то знао. Дакле, шта тражиш од мене да би ме пустио пред краља? — запиташе рибар.

— Половину онога што ти краљ буде платио за штуку — одговори грамзиви лакеј.

— Пристајем! — сложи се рибар.

Пола часа касније рибар је стајао пред краљем.

— Драго ми је што си се сетио да ми донесеш ту лепу штуку. Шта жељеш да ти дам за њу? — запиташе га краљ.

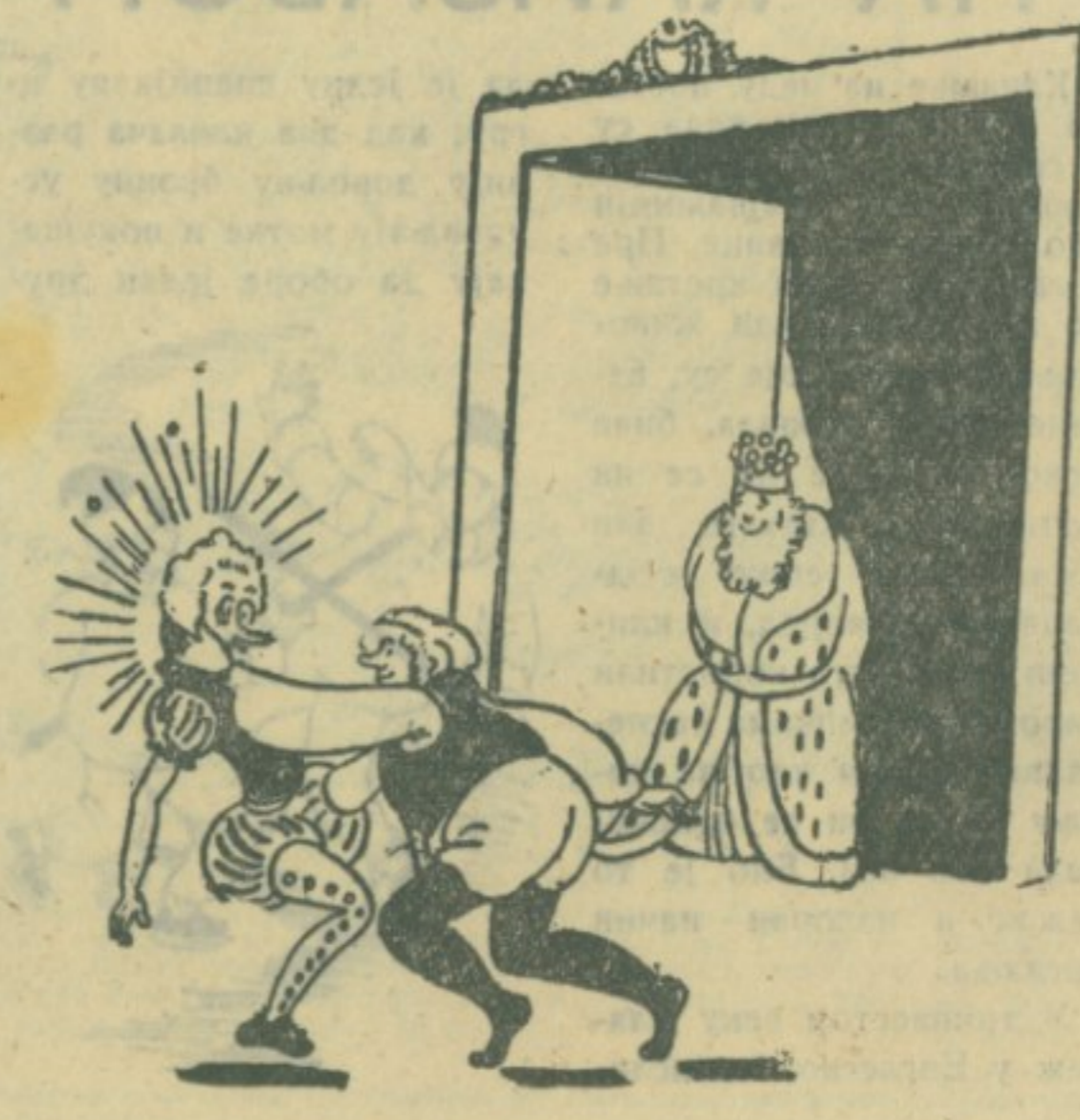
— Два шамара, величанство — рече рибар — и то два добра шамара јер половину онога што од вас добијем морам да дам вашем лакеју.

— У праву си — насмеја се краљ. — Ево ти награде.

И шљис! Шљис!... доби рибар оно што је тражио. Он добро протрља ударене образе лепо се захвали краљу, изиђе у предсобље и рече лакеју: — Ево ти твоје половине! Ништа ти нећу закинути!

У истом тренутку одјекну шамар и лакеј се нађе на поду колико је дуг и широк.

Од тога дана Швеђани за добро угодену штуку кажу: „То је права шамар-штука!“

»ПОШТЕНА« ИГРА

У најранија времена поглавар племена или краљ народа често је завршавао живот на тај начин што би га његови поданици убили — да би отклонили срибу злих духова. Примитивни људи су веровали да се „духови“ у дрвећу и животињама луте што их уништавају за своје потребе. Да би се они умирлили, жртвован је обично онај који је представљао читаво племе. Али поглавицама и краљевима се није умирало тек тако. Увидели су да морају нешто предузети ако желе да живе.

У присуству врача, помоћу неке врсте жреба, бира на је жртва која на себе треба да преузме гнев духова. Овај чудан обичај у нешто измењеном облику задржао се дуго на далеком Тибету. Једном годишње, неки од врховних свештеника преузимао је на себе да у престоници

Ласи изабере неког сиромашка „краља године“. Читавих десет дана тај човек се кретао по граду, радио што год је тео и узимао што му се свидело. Морао је једини за то време да над главама људи витла репом од јака и на тај начин на себе, симболично, прими њихове грехове. Десетог дана би се он високи свештеник поново састао.

Свештеникови помоћници су доносили две коцкице које су обојица бацали по три пута — и онај који би изгубио имао је да постане жртва. Приликом те „коцке“ нико није могао бити изненађен резултатом — на свим странама свештеникове коцке био је уписан број шест а на „краљевој“ јединица. Тако је изгледало најнепоштежније коцкање на свету у коме је „краљ“ увек гуна на себе да у престоници

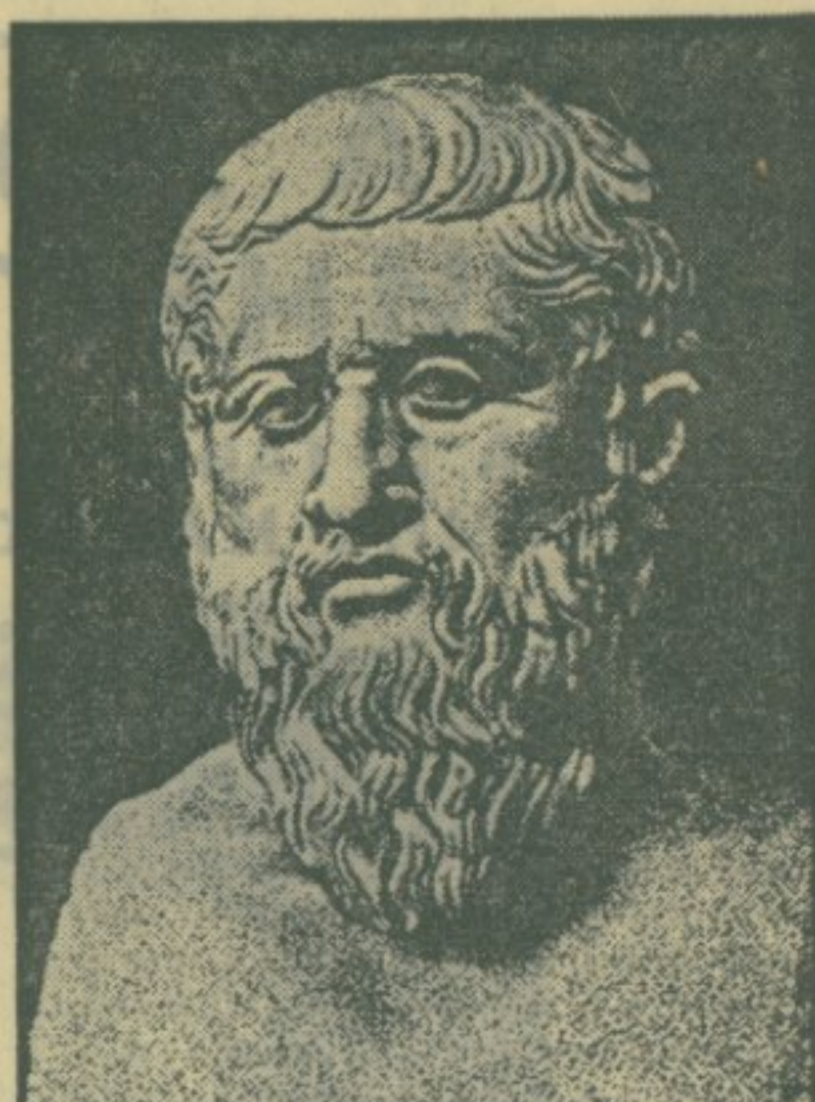
ФИЛОЗОФ, ВОЈНИК, СПОРТИСТА

Често, када се у друштву помене Платон, људи имају обичај да се некакко уозбиље као да је он био неко неземаљско биће. А баш је обрнут случај: био је спортиста, победник у многим такмичењима, храбар војник, песник, познавалац тркачких коња и страшно је волео лаке комедије. Умро је у 81. години на једној гозби, а живот, лепе и мудре разговоре волео је до последњег часа.

Све је то потребно знати да би се видело колико има сличности између њега и данашњих људи.

Живео је у Атини, у првој половини IV века пре наше ере. У оно време људи су се већ били заморили од многобројних ратова, или разочарани због њих, неки су постали скитнице, у мноштва је била пољуљана вера у античка божанства. За све који су остали без чвршћег ослоњаца у животу Платон је почео да мисли и да тражи сигурност и нову равнотежу. Грчки богови су — ко више ко мање — представљали занимљиво и симпатично друштво, али пошто су били сувише самољубиви, почели су да падају са узвишених постоља. Тако се Платон нашао у великом послу. Али, да није упознао великог филозофа, логичара и претечу методичног мишље-

Извесне мисли овог великог филозофа могу и данас, после 2.500 година, да нам користе

ња Сократа, ни Платон не би дао оно што је од њега остало.

Платон је пришао Сократу као ученик и пријатељ и остао је уз њега све до његове трагичне смрти. Више ученик него њак, био је један од најревноснијих посетилаца Сократових разговора и дискусија о суштственим стварима. Ово пријатељство је за Платона било од неочењивог значаја. Сократов дух се у њему налазио целог живота тако да је готово све своје мисли изложио у облику разговора и дијалога у којима учитељ води главну реч.

Већ је Сократ расправљао о врлини и њеном значају. Пи

тао се, зашто свако треба да је частан, па је закључио да част није ништа друго до узорно понашање о коме се разумно размислило. Кад се нађе у прилици да бира, сматрао је он, човек ће поштено делати само ако зна све шта треба да зна о тој ствари. Био је то први случај да је један филозоф учио како је морал пресудна ствар.

Наш свесни живот, учио је Платон даље, подељен је на три дела: један је сачињен од чула и састоји се од прохтева и страсти, други део од воље и трећи део је онај који мисли, који се назива разумом.

Пошто се човек разликује од ма које животиње зато што има разум, очигледно је да тај трећи део треба да влада човеком, улога воље је да подржи наређење разума, док прохтеви и страсти треба да му се покоравају. Ако сваки део врши своју функцију човек ће бити честит. Ако се овај природни ред промени, овладаће порок. У оно време великих разочарања Платон је врлину ставио на почасно место.

На место његовог разума ми данас стављамо интелигенцију, јер знамо да се знање или познавање не стице само тек тако — размишљањем, већ се разумом треба служити да би се испитале чињенице. Па ипак његова основна мисао — јединство три главна елемента којима управља разум што представља суштину моралне личности — никада неће застарети.

Читајући Платона, ако не мислимо када су ти редови написани чиниће нам се да нам је савременик. Он говори о математичкој астрономији и о физици као да су те науке у оно доба постојале. Говори о сновима језиком који је близак Фројду. Када сан прекине владавину разума „дивља звер у нашој природи устаје и шета се без икакве стиде“, каже он. Први је говорио да треба завести нижу и вишу наставу, о потреби специјализације у знањима, о потреби да се за решење друштвених проблема употребљавају научни методи, итд.

Колико је до сада познато, Платон је први говорио о психологији смеха, о акустици, о ограничењу богатства. Он је пронашао децја обданишта и дао поуке о васпитној методи коју треба примењивати у обдаништима.

„Телесне вежбе које се врше под морање, каже он, неће никоме шкодити, али знање које се учи под морање не остаје у сећању. Зато принуду не треба злоупотребљавати, а од васпитања треба начинити врсту забаве.“

Неке од Платонових поставки, наравно, више нису прихватљиве, што уосталом није никакво чудо. Једна таква његова мисао имала је за последицу сасвим необичну путоловину: у својој шездесетој години отпутовао је из Атине у Сиракузу да би поучио тиранина Дениса млађег како да створи идеалну републику. Платон је започео овај посао са великом љубављу и још већом надом у успех, али је доживео неуспех. Тврдио је да поучавање једног краља-филозофа мора да почне од геометрије. Геометрија ће га научити вештини логичног резоновања без чега се не мо

гу вршити никакве сложене политичке реформе. Денис и његов двор бацили су се на нову врсту забаве. Дворска палата била је огрезна у прањини од силног песка посутог по мермерним плочицама да би се у њему цртали геометријске слике.

Тиранин Денис је волео Платона, волео је забаву, али није волео геометрију. Антиплатоновци су пронашли једног другог филозофа који је доказао да је баш тиранија најсавршенији облик владавине и, што је нагоре, доказивали су то без математике! Кад је осетио да му гори под ногама, Платон је ноћу побегло из двора и једрилицом стигао у Атину.

Као човек великог угледа, Платон је почео са оснивањем своје школе. То је она иста школа која је постала најчувенија у античком свету и као таква остала кроз векове. Разреди су били смештени у једној „гимназији“, на километар и по од Атине. Град је убрзо располагао са три „гимназије“ које су се састојале од по једног великог парка и по једне велике грађевине. У свакој је налазило игралиште под ведрим небом, борилиште, парно купатило, одаје за масирање, хладно купатило, свлачионице и стадион за атлетичку. Био је ту велик и леп врт са многим стазама којима се шетало и држала настава у виду разговора.

Гимназија у којој се налазио Платон са својим ученицима названа је академијом по Академосовом врту у коме је саграђена. Платонове часове нису се, по свој прилици, разликовали од Сократових на којима је Платон стекао толико обимно знање и развио своје способности. Школарина се није плаћала, није било одређеног програма и вероватно се ту много играло и забављало. Верује се да је у Платоновјој академији било веома мало академског у смислу данашњег универзитетског васпитања. Па ипак, Платонова школа живела је безмало хиљаду година.

ПРЕКО ТЕЛЕВИЗИЈЕ

Догодила се саобраћајна несрећа у Паризу. Из овог радног кабинета лекар специјалиста даје преко телевизије упутства полицајцима како да поступе са повређенима.

WALT DISNEY

БЛИЗНАЦИНИЈЕ

СУЗАН ПУТУЈЕ У БОСТОН ИЗГРУЖИТИ УЛОГУ СВОЈЕ СЕСТРЕ ШЕРОН...

НЕ СМЕМ ЗАБОРАВИТИ ДА САМ ШЕРОН...

Д ШЕРОН ЛЕТИ ПРЕМА КАЛИФОРНИЈИ УМЕСТО СЕСТРЕ...

ПЛАН КОЈИ СМО СКОВАЛЕ ТОЛИКО ЈЕ ФАНТАСТИЧАН ДА ЂЕ МОЖДА И УСПЕТИ...

... МОРА УСПЕТИ!

СУЗАН СЕ БАЦИЛА У НАРУЧЈЕ МАЦИ КОЈУ НИЈЕ ВИДЕЛА ВИШЕ ОД 10 ГОДИНА...

ШЕРОН, МИЛА МОЖА! ДОБРО ДОШЛА!

МАМА! ОХ, МАМА!

ИЗГЛЕДАШ ДИВНО... АЛИ, ШТА СИ ТО УРАДИЛА С КОСОМ?

СТАЛНО МИ СЕ ЗАКАМИЧАЛА ЗА ЖБУЈЕ... СМЕТАЛА МИ ЈЕ... МОРАЛА САМ ДА ЈЕ СКРАТИМ...

МАЛО КАСНИЈЕ...

ЛЕПА СИ, МАМА!

ДЕТЕ, ГЛЕДАШ МЕ КАО ДА МЕ ДОСАД НИКАД НИСИ ВИДЕЛА!

ЗА ТО ВРЕМЕ У КАЛИФОРНИЈИ...

СУЗАН, ЗАШТО МЕ ТАКО ГЛЕДАШ...?

БАШ ЛЕПО ИЗГЛЕДАШ, ТАТА!

ШЕРОН ПОВИВА ШЕРОН ХТЕЛА БИ ДА ОДМАХ ПОЧНЕ СА ОСТВАРЕЊЕМ ПЛАНА...

ТАТА, МОЖЕМО ЛИ ДА РАЗГОВАРАМО О НЕЧЕМ?

СУЗ, ЗАТО, МОРАМ НАЈПРЕ ДА ТИ КАЖЕМ НЕШТО ВАЖНО...

НАМЕРАВАМ ДА СЕ ПОНОВО ОЖЕНИМ!

ИМА ЉУДИ КОЈИ НЕ СТАРЕ

ШТА ЈЕ ТАЈНА ЊИХОВЕ «ВЕЧНЕ МЛАДОСТИ»

Пикасо много воли народне ношње и кад му се за то укаже прилика он их радо облаци и носи са пуно расположења. Једном приликом обукао је југословенску народну ношњу а на главу ставио афричку капицу, која много подсећа на наше народне капе

Хиљаде обожаваца узело је учешћа у прослави 80. рођендана Пабла Пикаса. Славље је у Ници трајало пуна три дана, а пошта у Кану је примила ни мање ни више него 25 килограма честитки упућених слављенику. Две ноћи Пикасо није одлазио пре три часа ујутру на спавање, али упркос томе нико није имао утисак да је он уморан.

— Најлепши поклон за мене је ваша љубав и оданост — рекао је Пикасо својим пријатељима. То ми даје снаге да прикупим нову енергију. Због

тога сам и дошао иако ретко излазим јер је за мене рад много важнији.

И, заиста, његова радна енергија се последњих година није нимало смањила. Још и данас за један једини дан он може да направи 15 илустрација за књиге, а слика чак и још више него пре. Кад човек стане пред њега никад не би рекао да је пред једним осамдесетогодишњаком.

За Пикасом ни најмање не заостаје његов пријатељ диригент Игор Стравински. У Лондону је недавно дириговао на свечаној представи своје „Персефоне“ а њу је увежбавао пуних 18 проба. Са овом представом гостовао је недавно и у Београду.

Још неколико година старији од Стравинског и Пикаса су Пјер Монто, још и сада шеф лондонског симфонијског оркестра и Пабло Казалс, чувени челиста. Казалс коме је скоро 90 година осећао се довољно свеж да прелети Атлантик и, на позив председника Кенедија одржи у Белој кући солистички концерт.

Сомерсет Мом, књижевник, има 87 година. Последња два месеца неуморно је радио на отварању нове библиотеке и сакупљању књига за његову стару школу.

Сви ови неуморни радници и не помишљају на одмор који су заслужили. О пензионисању и не говоре. Изгледа да је баш воља за стварањем тајна њихове „вечите младости“.

И у политици има, такође, ветерана. Геронтолози који се баве проучавањем старости, нису још пронашли одакле ти људи црпу своју неизмерну енергију и вољу. Да ли их држи то — што су антиалкохолничари, спортисти, вегетаријанци или што добро једу?

У сваком случају, ко вредно ради и ко је задовољан својим послом остаће дуже млад него његове мање активне колеге.

ЕСКИМИ — СРЕЋАН НАРОД

Многи би пожелели оно што је Ескимима блиско: они су срећни, задовољни, такође и скромни, племенити, поштени, несебични и љубавни. Без много размишљања деле све са другима, нарочито у тешким данима. Не воле рат и срећни су када могу да избегну сукоб. У рату не виде начин да стекну земље, моћ или срећу. Изавредно су сналажљиви и са спољашњом богатом инвенцијом у савладавању сталних тешкоћа. Устаљено је мишљење да је њихов живот тежак, али Ескимима се са тим не слажу: они су савршено задовољни својим начином живота и не желе да га мењају.

Код њих су деца нарочито весела и срећна; према њима се поступа веома уздржљиво: грдња безмало не постоји, а строге казне потпуно су непознате. Деца проводе време у играма које су сама измислила.

Мајке своје бебе носе у специјалним торбама на леђима и то куд год се крену. Старија деца прате родитеље — појављују се да би опет нестала — понашају се потпуно самостално. Старији се увек посавештују са својом децом када треба донети неку одлуку. Код Ескимима „заједница“ много више значи него сама реч. Ескимима су диван народ, јер са својим особинама не би другачији ни могли бити.

Ескимима себе називају „инувит“ што значи „човек“ — „на род“. А реч ескимима је Алгонквиј Индијанаца и значи „онај који једе сирово месо“. Овај обичај је и навео Индијанце из племена Кри, које припада групи Алгонквиј, да им даду ово име.

Фоке, моржеве, китове и карибуе лове стално и једу их. Зими, а још дуго траје, кроз рупе на леду хватају рибе док лети ловци одлазе далеко да би уловили мале животиње као што су: лисице, зечеви и неке птице.

У њиховој исхрани практично нема поврха. Једном приликом, кад су неки Ескимима одведени у болницу ради лечења туберкулозе, умирали су такоређе од глади јер нису могли да се навикну на храну белог човека сматрајући је потпуно неукусном.

Њихова одећа је различита, али сва потпуно одговара њиховим потребама: „парке“, „блузе“ од коже карибуа, навлаче се преко главе као џемпер који је, без икаквог другог отвора. Када сам дошао међу њих, нисам могао да схватим зашто су се смејали мојој одећи све док један није показао рајфершлус на мојој јакни. Успео је да ми уз много гестова објасни да хладноћа још како може да продре кроз тај затварач и ја сам се у то касније и уверио.

Одржавање топлоте, уопште, представља за њих сталан проблем нарочито ноћу. Пошто спавају на узвишењима од снега као неким „полицама“ у самим њиховим иглоима, они се збијају један уз другог да би се боље загрејали. Лежишта су им покривена кожама поларних медведа или карибуа. Пре него што легну они свуку своју дневну одећу и покривају се читавим брдом јурна, јер је одржавање топлоте просто питање њиховог опстанка.

Игло се прати по принципу лучних конструкција који је доцније тек пронађен и коришћен у нашој цивилизацији. Иначе они га саграде за сат два. Користе снег и лед — да би се заштитили од снега и леда. Њихов начин живота изгледа им једино могућ јер кад су сазнали да ми живимо у становима који се налазе један изнад другог њима се то учинило као крајње варварство.

Међу најзанимљивије народе на свету спадају сваканог Ескимима. Писац овог чланка провео је неколико месеци са групом канадских Ескимима

Па ипак читава половина Ескимима није никад ни видела куће од снега, а свега једна четвртина њих проводи зимске месеце у таквим кућама. На Аљасци су оне непознате.

Спорови се код Ескимима решавају на чудан начин: око двојице завађених се образује скуп, док они један другом, у виду неке попевке, излажу свој став, мишљење. Ово „убеђивање“ може да траје

и сатима, све док једна страна не успе да убеди присутне у своје исправно становиште, а онда коначан суд даје јавно мњење.

Гулик, један од мојих ескимских пријатеља, повео ме је једном приликом да прегледамо његове замке. Читав

дан смо провели обилазећи их све редом и надајући се да ћемо негде наћи на неку лисицу. Замке су биле веома мале и налазиле се на великом одстојању једна од друге. Али за Гулика то није био никакав проблем, возио је своје саонице са псећом запрегом без грешке — од једне до друге замке — по том бесконачном беспућу које за њега као да је било осветљено неонском светлошћу.

Овај срећни народ ужива и поздравља „поноћно сунце“, а пролеће доноси и њему срећне промене као и свуда на свету.

МУЗИКА СТРАНИХ ЗЕМАЉА

Португалија: Студенти најстаријег универзитета облацине мантије кад свирају под прозорима изабраница

Ниједан народ, ма како примитиван, не може да живи без музике јер она служи за изражавање и радости и туге. Мада се мелодије и ритмови разних земаља разликују међу собом већ због менталитета самог народа, ипак је она и „језик“ за опште споразумевање. Музика из других земаља нас и чуди и одушевљава али и приближава њима. Када затворимо очи можемо према звуцима да познамо да ли је изводе прици који играју у ритму там-тама или нежна гејша. Свако време и сваки народ има своју карактеристичну музику која нам често прикаже неку земљу боље него књиге које о њима читамо.

Конго: На инструменту са струнама који је сам направив, овај младић свира сетне мелодије из свога краја.

Индонезија: Играч са острва Бали за време верске игре „кабијара“ коју прати музика на шанг-шангу

Са Филипина: Отац и син свирају на инструментима које су сами направили од бамбуса и изводе на њима изванредне тонове.

Јапан: Један трио Јапаники свира на инструментима са струнама и једном дувачком инструменту начињеном од дрвета.

Гватемала: Један од ова два музиканта свира на „магимби“, једној врсти ксилофона, а други на гватемалској флаути.

Челични нерви

Према једној новинској вест, совјетски на ученик Борис Огњев је успео да одстриже један важан нерв са ноге пса и да га замени металним проводником. Пас је приказан члановима Академије наука СССР, међу којима су се налазили физиолози, неуропатолози и анатоми. И поред своје неспорне стручности, они нису били у стању да утврде на којој ноzi је извршена операција јер се пас потпуно нормално кретао.

Кад се метод калемљења усаврши, жртве разних болести чији су живци парализани моћи ће да добију за њих замену и тако ће се одговарајућим органима повратити потпуно или делимично способност ранијег функционисања.

ЖАН НИКО

СМРТНА КАЗНА ЗА ПУШАЧЕ

Један од Колумбових морнара, Родригез де Жерез, запрепастио је мештане свога града када су га по силаску са брода у Европи видели како облапорно увлачи дим са ужа реног врха прве цигарете. На несрећу подражавање Индијца учинило га је и првом жртвом дувана: инквизиција је у колуповима дима који су излазили из његових уста и носдрва видела ђаволско знамење, и претеча милиона данашњих пушача стрпан је у хладну тамницу од камена.

Међутим, дуван је постепено крчио свој пут по Европи. Мање је употребљаван његов опасан дим а више је пуцан у прах од кога су прављени сокови или је коришћен као лек.

Прве семенке дувана посејали су у Европи француски свештеник Андре Тење и амбасадор монархије у Португалији Жан Нико од кога је никотин и добио своје име. Нико се одушевио овом биљком нарочито откако је дубока рана на руци његовог куварара зарасла захваљујући њој. Лечење чирева дуваном учврстило је амбасадора у одлуци да засеје биљку у Француској. „Божанску траву“ је послао и краљици Катрини Медичи која је патила од главобоље. Удисањем мириса дувана она се излечила.

У Италији су дуван увели апостолски легати а у Енглеској љубимац краљице Јелисавете сер Валтер Рејг по повратку из Вирџиније где је оспособио енглеску колонизију у којој су сви пушљали.

Трговци су убрзо увидели да се може извући корист од нове страсти која је захватила Европу и почели су на све стране да оснивају пушњонице под именом „табаџије“. Ту су дуле разних врста стављане на располагање пушачима који су ту поучавани вештини употребе. Фридрих I је са својим сарадницима решавао све

У Турској су некад пушачи кажњавани батинама и одсецањем носа, а у Швацарској им је суђено као лоповима и убицама

озбиљније државне проблеме у диму дула.

Страст је убрзо постала пакао и већ у XVII веку јавио се први талас огорчења против ње. Баскијске жене су проклињале своје мужеве који су по повратку са дугих поморских турнеја настављали даноноћно да пуше. Енглески краљ Јаков I бацио је анатему на ту „одвратну по изгледу навику која одбија, опасна је по мозак, нездрава за плућа која запањује околну смрадом за који би се рекло да долази из ђаволске утробе“.

КАО ПТИЦА-СЕЛИЦА

Деведесет петогодишњи Анџело Борети укрцао се ових дана у Ђенови на брод „Јулије Цезар“ да би кренуо на своје педесет пето путовање преко Атлантика. Стари Борети не подноси хладноћу и због тога се претворио у праву птицу-селицу: он бежи пред зимом два пута годишње. Можда то на први поглед изгледа чудно. Али, сетите се да је у Јужној Америци лето кад је код нас зима и

Готово у исто време је инквизиција забрањила свештеницима да мирисну дуван који се претходно трљао међу прстима. Папа Урбан VII је екскомуницирао из цркве све вернике који су пушили. У Турској су пушачи добијали 50 батина по табанима а ако понове преступ сечен им је нос. После неколико случајева одсецања главе онима који су удисали мирис дувана зла навика је искорењена у Персији. У Русији пушење се кажњавало са 60 батина а у Швајцарској су пушачи кажњавани као лопови и убице.

Тако је пушење убрзо ишчезло са дворова и из аристократских кругова али се одомаћило у народу. Уместо тога властела је удисала мирис дувана који се трљао међу прстима. Марија Антоанета је имала 52 златне табакере у којима је држала дуван за мирисање док их је Фридрих Велики имао 1.500.

Колбер је, да би попунио испразњене краљевске касе 1674. године, основао први делимични државни монопол дувана и већ 1714. године зарада француске државе од дувана достигла је 2 милиона ливра.

обратно. Анџело Борети бежи и пред европском и пред јужноамеричком зимом. Наиме, он има једну кућу у Пинеролу, на северу Италије, а другу у близини Буенос Аиреса и у њима живи наизменично, али увек лети. У октобру или почетком новембра он напушта Италију и одлази у Јужну Америку где лето тек почиње, а кад се тамо приближи зима он се враћа у Пинеролу да ту проведе наше, европско лето.

СТАРА ЛИПА У КУЋИ

ДРВО ЈЕ ПОСТАЛО САСТАВНИ ДЕО ЗГРАДЕ

Да би спасли једну веома стару липу у једном швајцарском граду архитект и кућевласник споразумели су се да дрво не исеку, већ да га једноставно „укључе у саставни део зграде“. Стара липа је у почетку дигла и цветала, а онда је одједном један њен крак који је провучен кроз зидове куће и кров показао „деразумевање“ за једну овакву „пажњу“ и почео је да се суши док су остали слободни огранци и даље листали. Сада су се умешали стручњаци да спасу део лине која је саставни део куће како би се страни и домаћи туристи на пролазу кроз град дивили и чудили овој необичној комбинацији природе и архитектуре и правили хиљаде снимака.

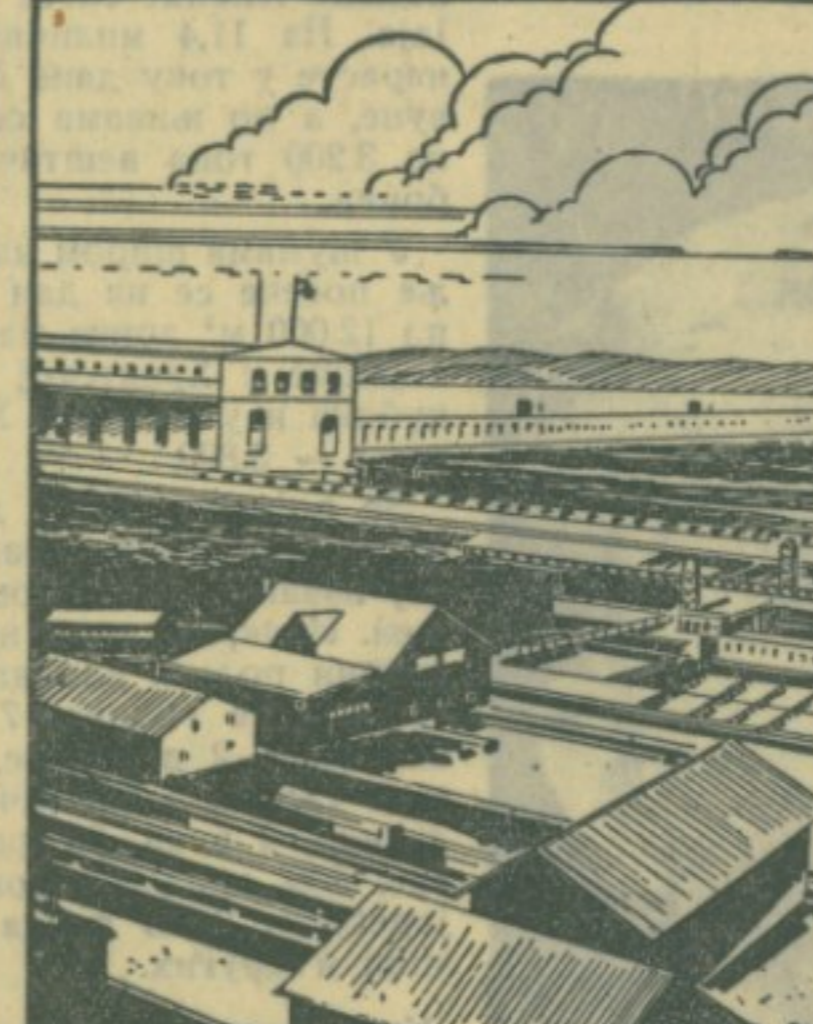
ОТАЦ РЕКА

Упоредо са порастом промета на реци, на бродовима се појавио већи број насилника који су пљачкали свет. И сами чланови посаде бродова чинили су недела. Један од њих, Мајн Финк остао је легендарна личност. Као и свауда на свету где настаје промет јављају се и људи који коће на лан начин да живе.

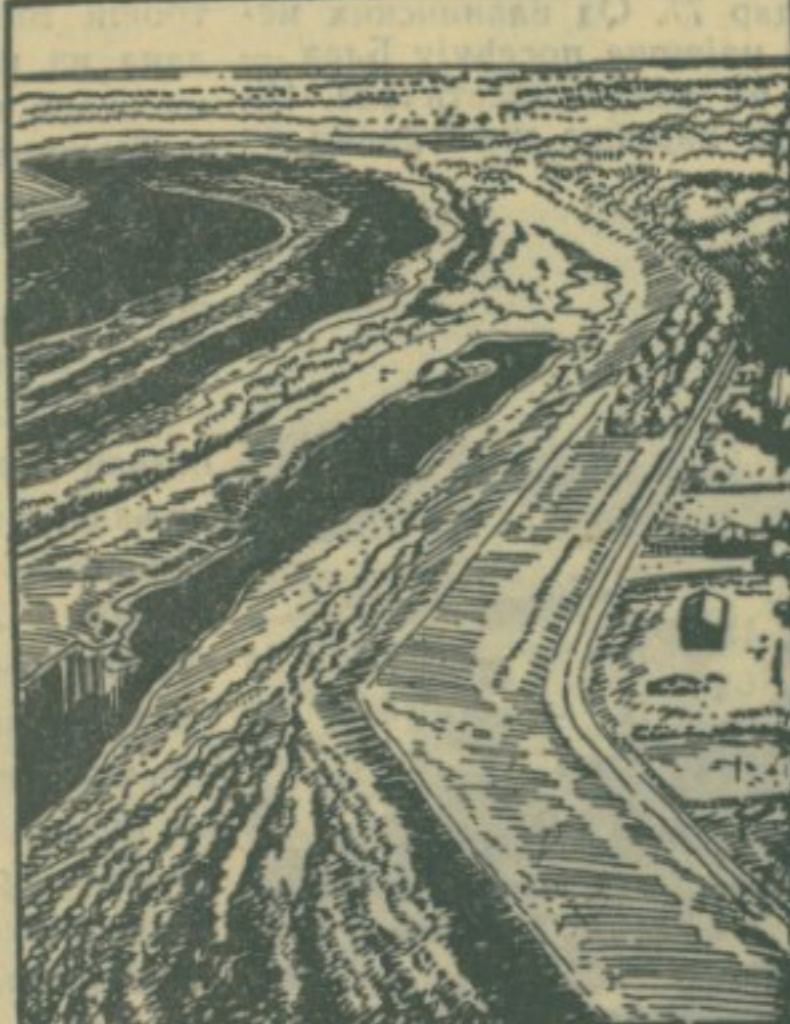
Семјуел Клеманс (1835—1910) познат је под својим псеудонимом Марк Твен. Имо је узео према узвику лађара са Мисисипија који приликом мерења дубине изикују цифре. Он је био најславнији хроничар живота људи на овој великој реци. Његова најпознатија дела „Халбери Финк“ и „Том Сојер“ позната су у целом свету.

Мисисипи је један од највећих извора електричне енергије у САД. Луиз реке су подигли многе електричне централе, међу којима је једна од најзначајнијих код Њокука у Ајови која ради још од 1915. године. Централне дају велике количине електричне енергије и тако су допринеле индустријском развоју оних крајева.

Упоредо цела област на којој се простире Мисисипи добије много воденог талога. Веома јаке кише надаху доста дуго, али често на тло које је још замрзнуто и зато неспособно да апсорбује влагу. Вода се онда сливају само низ брега у реке које зато нагло надоласе. Услед њиховог новоста и савна Мисисипи надохе.

Обале Мисисипија су на највећем делу заштићене насипима. У читавој борби човека са стихом, они насипи играју велику улогу — заштићују позадину, земљишт луж обала, често ластавена и обрабена. Ипак нестима, због великих наноса муља и глина ишло реке постаје вичи од извоа околног терена, односно обала.

Понекад ипак ова обезбеђења, ипак и превентивне мере не могу да сирече да пред септином воде која надире као стихија, насипи не попусте и вода не продре у читаве области. Богате фарме тада пропадају, зграде и стога страдају а често људи постају криве. Влада, Црвени крст и друге организације и удружења, помажу угроженим крајевима. Ипак, за обезбеђење реке стално се чине, а контрола стално појачава. Граде се насипи који, да би се ипак бар мало смањило притисање, пропуштају на неким местима одређену количину воде али у крајеве где нема обрадиве земље. Захваљујући овоме прошло је већ десет година без озбиљнијих поплава и штета.

Област реке Мисисипи представља данас велико поприште рада и производње. Нестало је китастих бродова, са лопатама, честало је и обичних бродова са посадом. Заменили су их нови, мањи, али знатно јачи који испред себе гурају велики број шлепова. Мисисипи је и данас саобраћајница од животног значаја. (Крај)

КОЛ ПОРТЕР

Један кадилак се зауставио пред вратима Валдорф асторје. Два хотелска момка су одмах притрчала да помогну човеку да изађе из кола, и овај се ослободио њихова рамена.

Ова „церемонија“ се понавља већ седам година сваког понедеоника, када се Кол Портер враћа са свог имања из Беркшер Маунтина.

Равнодушан према жагору који изазива његов пролазак, Кол Портер с тешком муком прелази преко дебелог тепиха до лифта. На 33. спрату овог хотела налази се његов апартман. Чим уђе у собу поглед му се зауставља на једној слици на његовом клавиру. Његове две највеће љубави у животу су биле — клавири и његова жена која је 1954. године после кратке болести умрла.

Његово детињство — родно се 9. јуна 1893. године — везано је за равнице Индијане, где се жито и кукуруз таласију у неодогад.

Мајка му је била јако образована — познавала је одлично америчку и страну књижевност и волела музику. Већ у раној младости Кол је показивао наклоност према уметности. Док су се деца његових година јурила по фарми, он је пред изненађеном породицом већ изводио класична дела на клавиру и виолини.

У шестој години компоновао је своје прве мелодије, у деветој прву оперету „Песма птица“. Три године доцније послао је издавачу „Боболинк валс“ и он га објављује а у Колу се буди прави таленат.

Од целе породице једино је деда разочаран: он не оспорава уметност, али сматра да књижевност и музика нису довољни за солидан живот.

„Младићу погрешили сте школу“

Пошто је деда био глава породице морао је да буде и слушан. Кола зато уписују у један колеџ, да би се међу грубом и неотесаном децом излечио од своје „уметности“. Али чим је дошао на први школски распуст он поново седе за клавири и компоновао је.

Поред „класика“ америчке модерне музике Џорџа Гершвина и Ирвинга Берлина, уписано је и име Кола Портера

Завршио је школу и развио се у лепог младића. Деда опет диже свој глас — да се Кол упише на Правни факултет и постане адвокат. И ово је Кол послушао. Али учење римског права му је досадно и све своје слободно време посвећује музици. Једног дана младог Портера позва ректор:

— Младићу, ви сте свакако погрешили школу! Ваше место није међу нама, већ на конзерваторијуму, а једног дана можда и на Бродвеју.

То је у ствари значило да је искључен са факултета, а то је он једва и чекао. Пре одласка Кол приређује музичко вече на које позива многе правнике и судије.

На музичком одсеку Харвардског универзитета научно је 1915. године основана композиције. Имао је жарку жељу да настави студије у Паризу и мајка му је у томе помогла. Тако се Кол Портер 1916. године укрцао на брод за Европу.

Године глади и тријумф

На Монпарнасу у Паризу нашао се међу многим Американцима који су у то време рецитовали своје песме на тераси кафана „Ротонд“. Постао је један од најбољих ученика чувеног француског педагога Венсена д'Ендија.

У фебруару 1916. године Немци су почели офанзиву на Верден где су Французи дали јак отпор. Мобилисане су и најмлађе класе ради одбране земље. Школе су се испразниле и ученици отишли на фронт. Многи амерички студенти су се пријавили као добровољци у француску војску, а међу њима и Кол Портер. Сви они одлазе у Легију странаца. Са истим еланом с којим је похађао часове, млади композитор се привикавао на војну дисциплину.

плину и руковање оружјем. После повечерја Кол је за своје другове импровизовао модерне арије. Кад је његов пук кренуо у борбу, он је понео један инструмент који је сам направио, неку комбинацију харфе и цитре, и од њега се никад није одвајао.

Када су 1917. године и САД ушле у рат, Кол је пребачен у регуларну француску војску. Као инструктор артиљерије, поучавао је младе америчке регруте да рукују познатим француским топом „75“.

Сусрет с лепом Јеленом

После рата Париз је поново оживео. Једне бучне вечери Кол се упознао са холивудском глумицом Линдом Ли Томас и у њу се заљубио.

Ускоро је Кол Портер кренуо за Америку. Скоро сви путници на броду су знали ко је он и желели да се с њим упознају. Међу путницима је био и познати глумац Рејмонд Хичкок, кога пријатељи зову „Хичи“. Он је очаран музиком и импровизацијама младог композитора. Пре но што су стигли у Америку, по предлогу Хичкока Кол је написао партитуру за музичку комедију „Хичи Ку“ коју ће он лансирати идуће сезоне на Бродвеју.

Нико од Колове породице није био противан његовој женидби са лепом Линдом, али су му скренули пажњу да повећање издржавања неће добити.

„Ни један једини цент за проклету музику!“

Деда Портер је био упорнији но икал:

— Ни centa не дам више! Ништа добро неће изићи из твоје проклете музике. То није посао за једног човека. Обећао сам ти трећину имовине под условом да постанеш адвокат.

Разочаран, Кол се затворио у своју собу. Како под оваквим условима да тражи руку Линде Ли Томас?

У клавиру је брзо нашао утеху. Његови прсти лете по диркама: он компоноваје. У стваралачком заносу губио је појам о времену и свету.

После неколико недеља проведених у Америци, Кол се

опет вратио у Париз. Знао је да га тамо ништа добро не чека и да му се жеља неће испунити.

Први чекови и женидба

Једног јутра добио је писмо са чеком као аконтацију за „Хичи Ку“ композицију која је већ доживела велики успех на Бродвеју. Затим и други чек за песму „У старовременском врту“, најпознатију песму из његове музичке комедије која је доцније снимљена на 2 милиона плоча и освојила читав свет.

Кол Портер је пресећан. Тако почиње његово име да се појављује на афишама по целом свету. Тек тада је Кол дошао до новца од свог рада. И ништа га више није могло спречити у остварењу његових планова — венчао се са Линдом.

Млади брачни пар остао је да живи у Паризу. Мада им је кућа увек пуна пријатеља. Колу то не смета — он и даље упорно ради и компоноваје.

Ни монденски скупови, ни путовања по иностранству не ометају уметника у раду. Он компоноваје „Лудости села Гринич“ (1923), „Ревизија амбасадора“ (1928), „Борба за Париз“ (1929), „Њујорчани“ (1930), „Весели развод“ (1932), „Заблудела нимфа“ (1933), „Све ће да успе“ (1934), „Јубилеј“ (1935).

Несрећни случај

Све до 1938. године његов живот је био „песма“. Једног пролећног дана те године позван је код пријатеља у Лонг Исланд на аматерске трке. У току једне трке његов коњ се поплашио и он се нашао на земљи. Пад је већ мислио да је оздравио, поново је пао и после тога више није стао на своје ноге. Издржао је више од 30 хируршких интервенција, последњу 1958, а на крају добио остеомиелит. Из болнице је изишао на колицима.

У његовом стану у Валдорф асторји клавири је тако намештен да Кол може сам да приђе у колицима и дохвати физичких болова узима морфијум. Кад умину — опет компоноваје. За свега четири недеље успео је да напише куплет „Човек никад не зна“. У овај комад унео је сав преостали жар и осетио још један огроман успех.

Његови пријатељи кажу да никад није написао оригиналне песме и са толико хумо-

Кол Портер

ра, као у раздобљу од 1938. до 1948, у време његових највећих физичких болова.

Његов таленат је дошао до пуног изражаја баш у то време: писао је за позорнице, филмове, мјузик-холлове. Његови извођачи су били Клифтон Веб, Лупе Велез, Бинг Крозби, Френк Синатра, Дорис Деј и други.

Пет стотина песама Кол Портера преседено је на све језике света и снимљено на плоче.

И док публика аплаудира његовим оперетама или музичким комедијама, док млади парови играју по ритму његових арија, творац је сам са својим клавиром, далеко од света.

„ЛЕТЕЋИ ЦИПОВИ“

Поједини страни војни писци поодавно су наговестили да ће, поред познатих летилица, војска имати на располагању још једну — „летеће ципове“. Први прототип такве направе већ је завршен. Она је налик на неки гумени јуришни чамац, који се позади завршава са два крака, слична „репу“ савременог аутомобила. У ствари, то су две „летеће платформе“, сједињене у једну

летилицу, тако да ће „летећи ципови“ моћи да понесу неколико људи.

Та нова летилица — тврди се — прелетаће, летети и спуштати се слично као и хеликоптер. Од хеликоптера ће се, ипак, разликовати, и то по томе што је елиса „летећег ципа“ постављена не изнад летилице (као што је случај код хеликоптера), већ испод трупа. У ствари, његова елиса је заштићена у нарочитим каналима из којих се потискује ваздух. На тај начин учињен је изванредан напредак у обезбеђењу такве врсте летилица, јер незаштићеност елисе има мноштво слабости.

Чим је изграђен први прототип „летећег ципа“ почеле су ницати и различите „теорије“ о „масовној употреби“ тих нових техничких средстава у евентуалном рату. Тако, на пример, неки су у својој машти већ видели та нова средства „како се обрушавају на бојишту“, „како засипају“ противника убитачном ватром и слично.

Такве претпоставке, наравно, немају никакве реалне основе. Истина, није искључено да се те летилице и масовније производе. Али је бесмислено и претпоставити да то може постати „значајно борбено средство“. Пре свега, према подацима којим се сада располаже, брзина „летећих ципова“ неће премашити 200 километара на час. А то значи да ће они бити „уносан“ циљ не само свих противавионских оруђа, већ и многог пешадијског оружја. Према томе, уколико се и оствари масовнија производња тих нових летилица, њихова употреба може се у војсци применити, углавном, за превоз муниције и различите опреме; за превоз санитарског материјала и рањеника; за везу, извиђање, патролирање и слично али никако и за „засипање противника убитачном ватром“.

СУНЧЕВА НЕВЕСТА

Човек се увек интересовао за Сунце и Месец, желео је да знање о њима обогати а кад то није могао научно, задовољавао се маштањем. Тако су стари Асирци, на пример, у Месецу видели старца који сваке ноћи плови небом у полукружном чуну. Стари Египћани су другачије мислили: за њих је Месец био само део тела сокола божанског порекла, Хоруса. Кад соко отвори своје десно око на небу је — Сунце, кад отвори лево — Месец.

У централној Аустралији постоји легенда да је Месец некада живео на Земљи и припадао неком човеку. Једног дана украде га други човек и, да се спасе лопова, Месец побегне и стигне на небо. Народ са Адмиралских острва је веровао да је Месец печурка коју је први човек на Земљи завитлао на небо и она се ту закачила. Народи неких афричких племена су створили легенду да је Месец жена која је била суревљива на сунчев сјај. Да би је казнило због тога, Сунце ју је бацило у бласто, она је упрљала лице и отуда се на Месецу и данас виде тамне мрље.

За народ племена Сиукс Месец је сунчева супруга, а према кинеској бајци он је најлепша девојка на свету, Чанг-Гно. По неким је Месец Сунчева невеста с којом се жени сваког пролећа а звезде су њихова деца. Најзад,

ОПЕТ СИ УЗЕО КЊИГУ А ЗНАШ ДА НЕ ВОЛИМ ДА МИ СЕ У БИБЛИОТЕЦИ ПРАВИ НЕРЕД

НЕ ЖИВИ СЕ САМО ОД СЛИКАЊА

НОЈЕВО ЈАЈЕ И НЕСРЕЋНА КОКОШКА

ЗГОДЕ И НЕЗГОДЕ ДИПЛОМАТСКЕ ВАЛИЗЕ

Дипломатска ташна, вализа, у којој нарочито поверљиви „курири“ са дипломатским имунитетом преносе пошту, поруке и специјалне пошиљке амбасадама, посланствима и дипломатама, установљена је 1715. године и отада се користи у целом свету.

Пре поласка на пут службеник који је задужен да носи поверљиву дипломатску пошиљку, добија посебан „путни лист“ на коме су означени пошта, ствари и пртљаг заштићен дипломатским имунитетом. Одговорност дипломатског курира је одувек била огромна јер се сматра да он по сваку цену мора свој драгоцен пртљаг да донесе до циља. Некада су курири полагали заклетву да ће и живот дати да би успешно обавили своју мисију.

Обично су вализе направљене од најбоље и најчвршће коже, правоугаоне су облика, са алкама на угловима кроз које пролазе сигурни ланци обезбеђени катанцем. Бакарна плоча штити место на коме се ланци укрштају, а на њој је исписана адреса оног коме је пошиљка упућена. Зналачки свезан канап са воштаним печатом допуњује обезбеђење драгоценог пртљага.

Енглеске вализе су раније биле начињене од нарочите импрегниране платнене материје и могле су да плаве, али

Шпијун откривен јер није знао у којој се руци носи дипломатска вализа

откако су за време прошлог рата Немци запленили једну са торпедованог брода, Енглези у њих стављају нарочити терет како би у случају да падну у воду потонуле.

У Енглеској се особље које прати дипломатску вализу нарочито школује. Ти спретни и одлучни људи регрутују се међу пензионисаним официрима и називају се „краљеви чауши“, а пошто носе нарочиту ознаку на којој је угравиран хрт познати су и под популарним именом „сребрни хртови“. Ова ознака потиче из времена када је Чарлс II из изгнанства у Холандији слао својим присталицама у Енглеској поруке преко четири поуздана гласника који су се препознавали по знаку сребрног хрта.

Чувене су пустиловине и доживљаји „британских сребрних хртова“. За време последњег рата када су Немци победоносно газили Грчку један исцрпљен и преморен човек допливао је до обале надомак Гибралтара. Енглеска обалска стража помогла му је да се окрепи и дође к себи. На унакрсна питања он

је на беспрекорном енглеском језику објаснио да је „краљев чауш“ и да се спасао искочивши падобраном из авиона који су Немци митраљирали. Носио је са со-

ставио му неочекивано питање:

— Пошто сам ја бивши „краљев чауш“ желео бих да освежим сећање. Реците ми која је лозинка „сребрних хртова“?

Бродоломник је суво одговорио да се жури и да нема времена за такве детњарије. Али наредник га није пустио већ уперео револвер у његове груди и заповедио:

— Ухапсите га! Он је нациста.

Генерал је честитао нареднику на његовом „њуху“ али га је ипак упитао како је наслутио истину.

— То је врло једноставно — одговорио је наредник. — Човек је држао вализу у десној руци. Прави „хрт“ мора увек да има слободну десну руку за напад и одбрану.

Енглеска дипломатска курирска служба имала је одувек 44 „краљева чауша“. Сви морају да говоре беспрекорно француски, италијански, шпански и немачки. У нарочито опасним и поверљивим мисијама прате их агенти специјалног одсека Скотланд Јарда. И поред тога пре две године један „сребрни хрт“ је убијен у оријент-експресу. Ни његов убица ни вализа коју је носио никад нису пронађени.

И Американци имају своје дипломатске курире али у огромном механизму Вашингтона они немају званичан карактер.

ЦРНАЧКА ИГРАЧИЦА — ДОКТОР

Позната црначка играчица Катерина Денкам промовисана је за доктора пошто је одбранила дисертацију из области етнографије: „О играма урођеника са Хаитија“. Поред тога позната је и као писац две научне књиге и као предавач у научним удружењима.

Бена балетска трупа гостовала је у многим земљама и свуда изазивала одушевљење.

НЕСТАШНИ ДЕЧАЦИ

Макс и Мориц — претече Бима и Бума

Испред куће мршавог, дугачког кројача с жаром брадицом, протиче поток. Преко потока води дрвени мост. Два дечака, с несташним чуперцима на глави и живим, немирним очима, кришом су допола претестерисала даске дрвеног моста. А онда су стали да задиркују кројача. Не моговши више да слуша њихове поруке, кројач је полетео за њима. Под његовом тежином оштећени мост није попустио и кројач се, с маказама у рукама и сантиметром око врата, сручио у поток. Једва се извукао из воде, а да не би назебао жена је морала да га испегла

нала су сва деца света. Књига је преведена на многе језике, па је и код нас после првог светског рата била веома популарна. У нашем преводу дечаки су се звали Ђира и Спира. Доживљаји Макса и Морица, које је Буш описао у стиховима и допунио илустрацијама што их је сам цртао, у ствари су низ несташлука и подвала, грубих шала на које су се њихови суседи итекако љутили — али и смејали кад оне нису биле уперене на њихов рачун. За своје немирлуке Макс и Мориц су често тешко плаћали: једном, кад су упали у тесто, лекар их је стрпао у пећ као векне. Али, они су наставили да смејашу и изводе нове шале јер у Макс и Морицу скупљени су сви несташлуци све дече од најранијих дана човечанства па све до данас. Њихови несташлуци су претерани јер они су оличје свега онога што су деца икад направила или бар прижељкивала да направе.

Иако вероватно многи од вас нису читали Бушову књигу о Макс и Морицу, ви их ипак познајете, само у нешто модернијем издању. Јер, Бим и Бум, несташни јунаци из познатог стрипа у ствари су некадашњи Макс и Мориц. И то не само по подвизима, већ и по лику: иста уста увек спремна на смех — и на плач кад их стигне казна — исти немирни чуперци на глави. Ако сте пажљиво пратили њихове авантуре свакако сте запазили да они за своје мангуплуке готово увек бивају кажњени. Некад чак добијају батине и кад нису криви; то им је казна и за оно што су некад скривили а и за оно што ће тек учинити.

Занимљиво је да је књига Вилхелма Буша, коју сматрају класичном у овој врсти књижевности, досад неколико пута преводена на латински језик. Недавно су се доживљаји Макса и Морица први пут појавили и на класичном, Хомеровом грчком језику. Бушово дело превео је на грчки језик немачки познати стручњак за класичне језике Ервин Штајндл, задржавајући у преводу оригиналну метрику стиха.

Καμινέτι αἰθρομένω
Πυρὶ διατηρούμενω.

Καίματα ξανθίλευθον,
Ἐκ φλογῶν ἐρίευσθον.

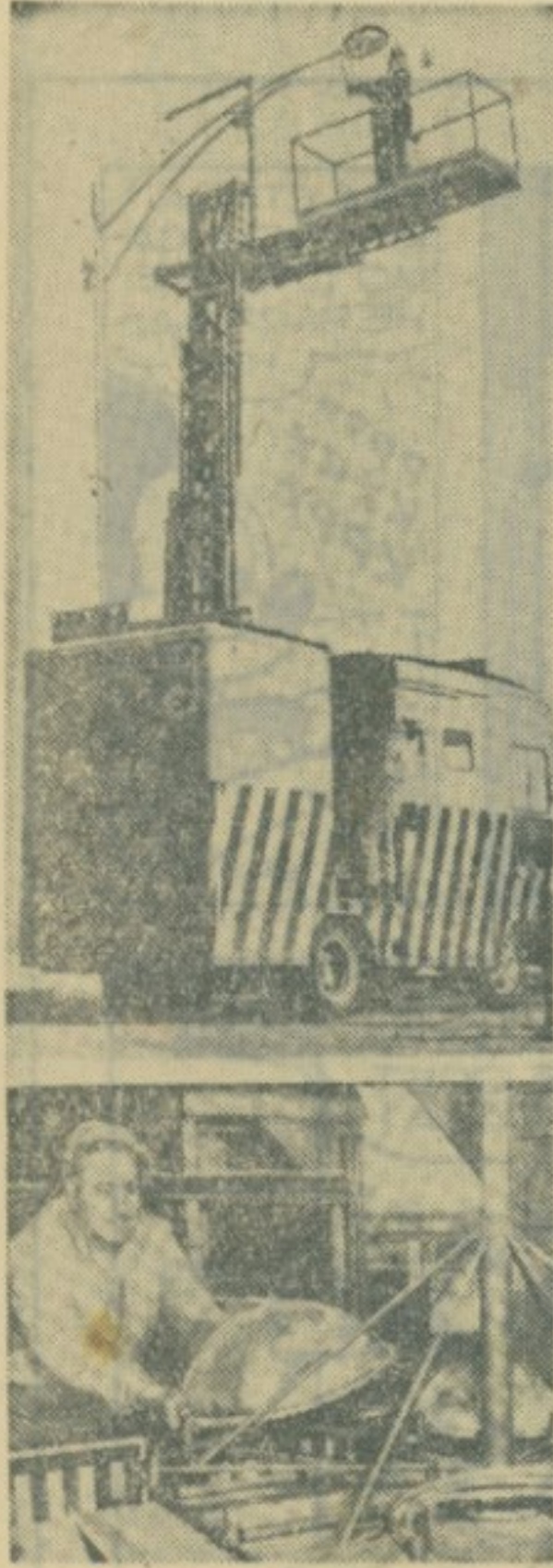

Ὀλοκλήναι νοσίζονται
Πάλω ἀμφοῦ ἐγείρονται.

вредом пеглом. Два дечака, Макс и Мориц, слатко су се смејала гледајући га из прикрајка.

Макс и Морица, два несташна јунака истоимене дечје књиге коју је написао познати немачки књижевник Вилхем Буш (1832 — 1908) упоз-

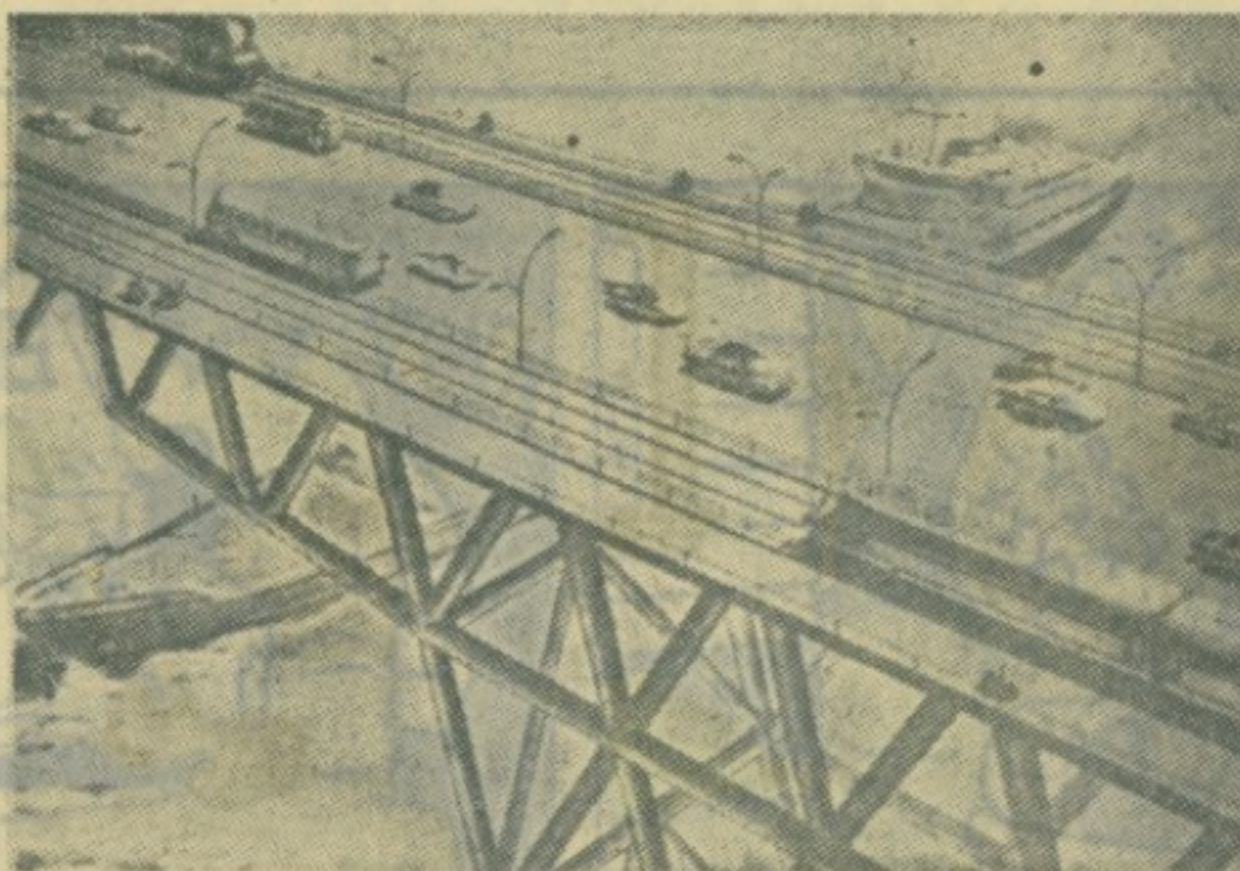

ПУТУЈУЋА ЊЕРИОНИЦА

Дуж друма дугачког око 300 км, који води од Индијане до Висконсинга и пролази поред Чикаго путује ова перионица која чисти по улицама и друмовима светиљке. Са сваког од 3.900 успутних „лустера“ радници скину стаклени поклопац и спусти га у унутрашњост аутомобила где се налазе уређаји за прање и сушење топлим ваздухом. Лифт подиже раднике на десет метара висине да би светиљку дохватили. Овакав уређај могу користити и фарбари и други мајстори који треба да дохвате висока места.

ПРВИ ПУТ забележено

Геолошка лабораторија на универзитету у Колумбији је прва успела да забележи земљотрес под морем на дубини од 5.600 метара, а 170 километара југоисточно од Бермуда.

ПОВЕЗИВАЊЕ СА ЕНГЛЕСКОМ

Још из времена Наполеона постоји пројект тунела испод Ламанша. Изградњи не стоје на путу никакве препреке. Међутим данас се сматра да је боље решење — мост преко канала и такав пројект је направљен. Грађење моста стајало би 200 милиона фунти док би за тунел требало дати 130 милиона. Мост би морао да издржи велико оптерећење али би зато био специјално обезбеђен против олује, буре и магле. Тунел између Калеа и Фолкстауна имао би дупли колосек, док би се аутомобили превозили возом као у тунелу Свети Готхард.

Сваке године пређе канал отприлике 6 милиона путника и 350 хиљада моторних бродова и чамана. Прошле године се око 220.000 путника превезло авионима.

Читав комплекс питања опет је на дневном реду: британска и француска влада и

финансијери обе земље ступили су у преговоре. Уз слику: мост уместо тунела предлог је Француске.

6.000 коња

У фабрици за израду шинских возила у Харкову произведена је дизел-локомотива која има снагу од 6.000 коња. Локомотива, названа „Украјина“, најјача је у Европи. Она има два мотора и може да вуче терет од 4,5 хиљаде тона брзином од сто километара на сат. Са 60 тона горива она је у стању да без заустављања превали пут од Харкова до Владивостока.

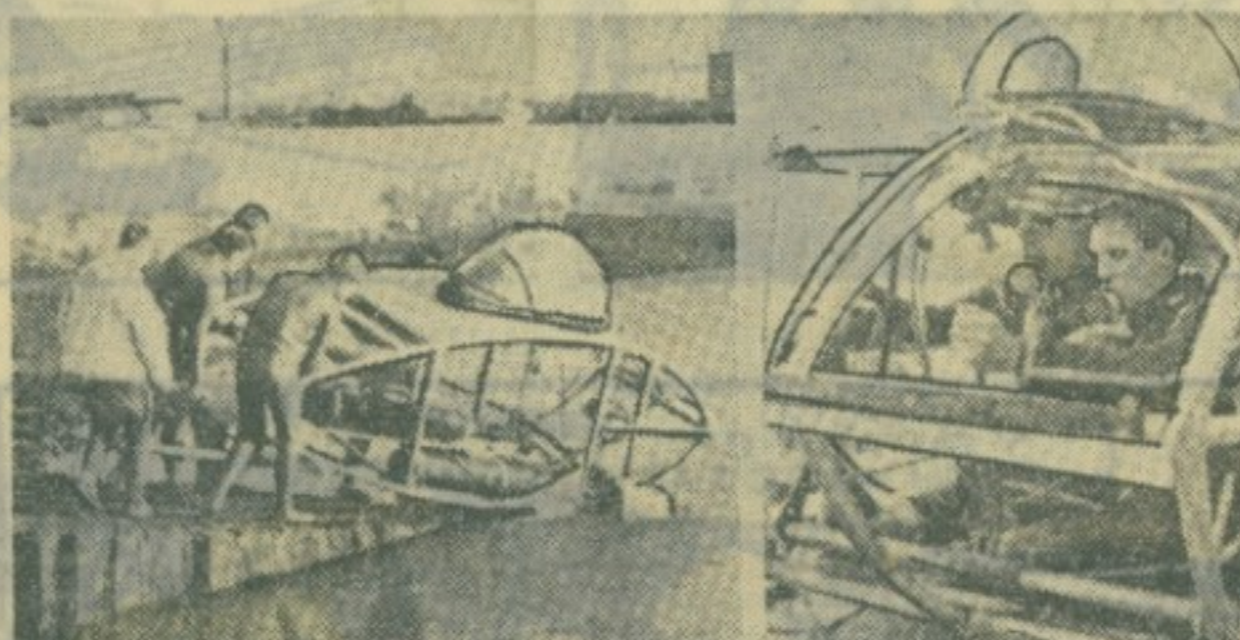
АЛУМИНИЈУМСКИ ШАТОР ПРОТИВ ПОЖАРА

За потребе шумске и ватрогасне службе у Америци су усавршени шатори на склапање од алуминијума који могу да заштите од пламена ватрогасце приликом гашења пожара. Шатор се развија за неколико минута и тежак је само један килограм а споља има отпорни изолациони слој који штити ватрогасца и од температуре макар она достигла и 300 степени.

ИЗ НУКЛЕАРНЕ ЕНЕРГИЈЕ — ЕЛЕКТРИЦИТЕТ

Нуклеарни термоелектрични систем, усавршен у САД, моћи ће да се користи као извор енергије за инструменте послане на Месец да сакупе научне податке. У овом систему се ствара топлота спонтаним распадањем радиоактивних изотопа а топлота се претвара у електрицитет. Кружни закони су радијациони ослобођене топлоте.

МИНИЈАТУРНА ПОДМОРНИЦА

Британски поморски ветеран Џо Брукс, члан посаде једне подморнице у другом светском рату, конструисао је ово подводно возило за спасавање и истраживање дна. Минијатурна подморница покреће се помоћу електромотора у свим правцима

као хеликоптер. Изроњава из воде кад се пусти компримовани ваздух из резервоара у куполу на врху. Ако се прихвати производње ових подморница оне ће морати да буду обложене металним плочама.

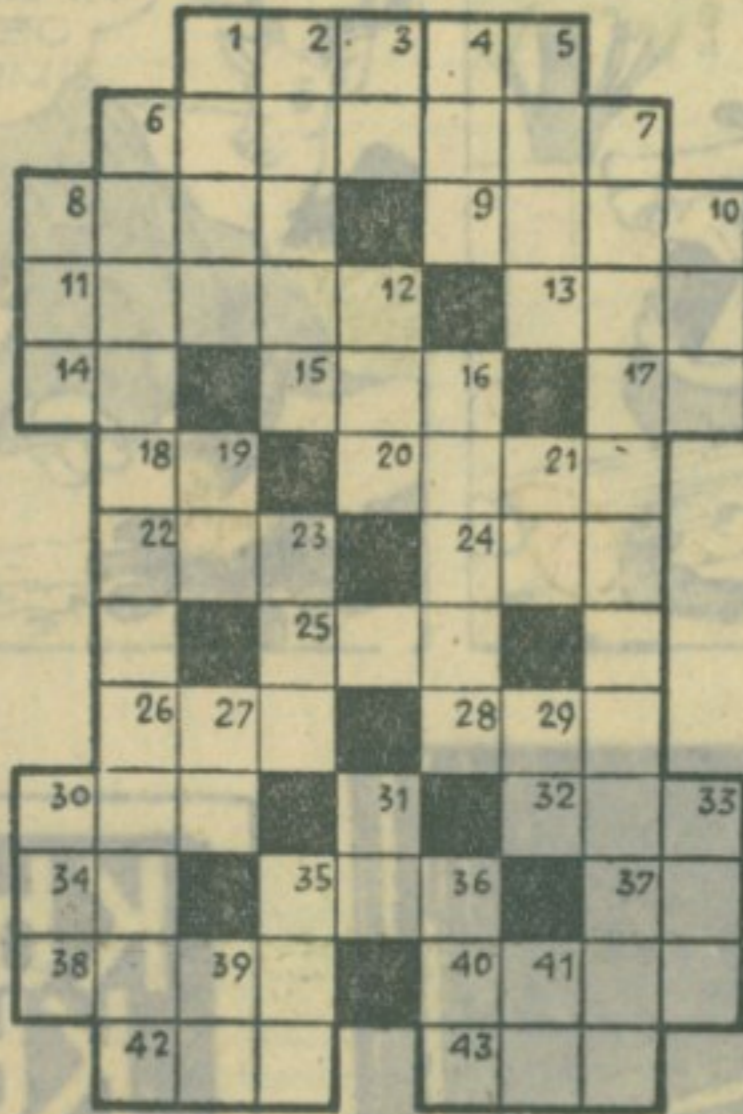
УКРШТЕНЕ РЕЧИ

Водоравно: 1) равница у Војводини; 6) врста медведа; 8) прилог за место; 9) врста жита; 11) град у Чилеу; 13) свежа; 14) музичка нота; 15) света (турци); 17) хемијски знак за иридијум; 18) предлог; 20) лековита биљка; 22) становник једне суседне државе; 24) енглески државник (17. в.); 25) мајка Ромена и Рема; 26) прилог за време; 28) дисана; 30) један месец; 32) музички инструмент; 34) слово латинице; 35) музички термин; 37) страном мушко име; 38) врста атмосферских падавина; 40) град у СССР; 42) једно превозно средство; 43) црно горско коло.

Усправно: 1) град у Италији; 2) врста палме; 3) свежа; 4) град у Финској; 5) тигањ; 6) опера од Мусоргског; 7) презиме и име нашег савременог књижевника; 8) плин; 10) млечни производ; 12) немачки књижевник (15. в.); 16) мађарски кнез (10. в.); 19) мера за површину; 21) два самогласника; 23) острво на Јадрану; 27) лична замена; 29) прва два слова азбуке; 30) свежа; 31) грчко слово; 33) целокупна; 35) дубина до које брод тоне у воду; 36) троцифрен број; 39) један начин; 41) центар старе халдејске културе.

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

Водоравно: 1) мртва; 5) Руан; 6) уд; 8) Јорк; 10) од; 12) аба; 13) траса; 15) ре; 16) систем; 17) ара;

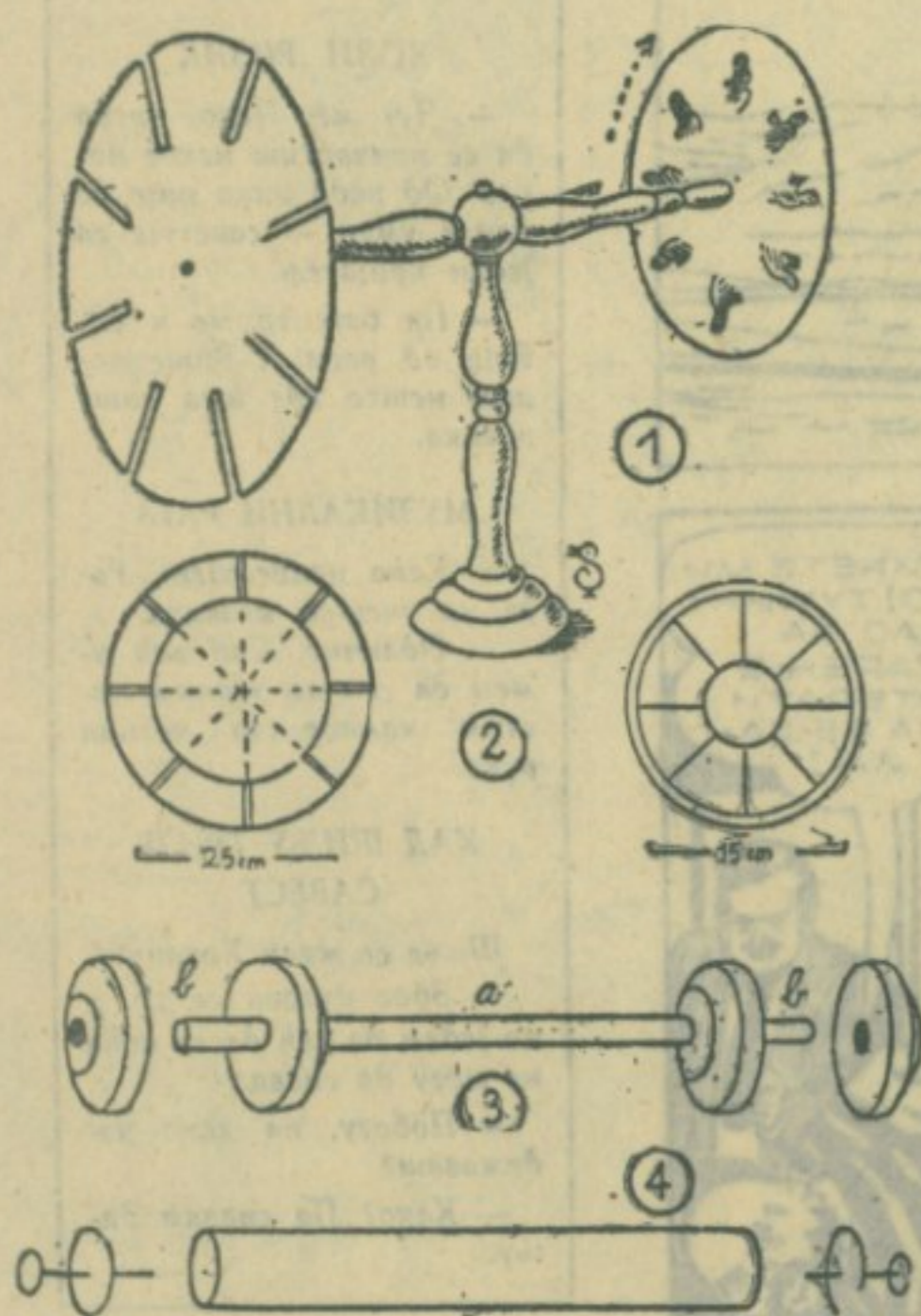

19) Малта; 20) трк; 22) Таљ; 23) сфера; 25) сир; 27) траума; 28) во; 29) ролна; 30) Кош; 31) мес; 32) саса; 33) та; 35) прст; 36) плажа.

Усправно: 1) Мура; 2) рок; 3) ки; 4) ау; 5) Роберт Фрост; 7) досетљивост; 8) јара; 9) Трст; 11) дама; 13) тим; 14) атлас; 18) арал; 21) круна; 23) стрн; 24) ама; 26) Рона; 30) каса; 32) орж; 34) АП; 35) па.

НАПРАВИ САМ

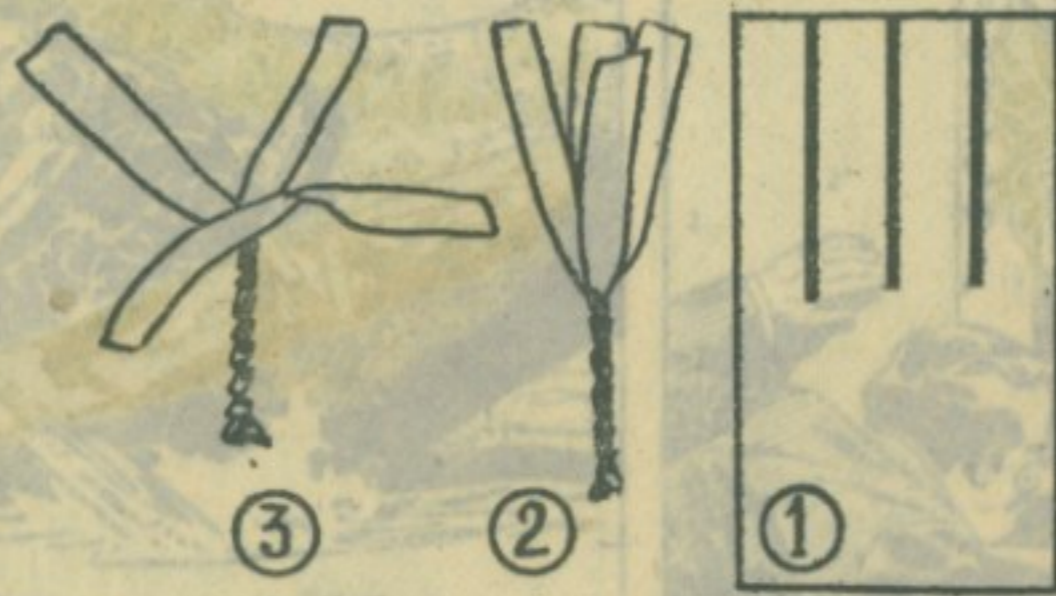
ЖИВЕ СЛИКЕ

Још много пре проналазка биоскопа људи су се забављали гледањем живих слика. На цртежу број 1 видите један такав апарат који је његов проналазач назвао фенакистоскоп. Један модел овог апарата чува се у музеју у Минхену. Апарат се састоји од две кружне површине удаљене једна од друге за 25-30 сантиметара и причвршћене за крајеве једне оsovине. Предњи круг има 6 просека док се на другом налазе слицице у поступним фазама једног одређеног покрета. Кружне површине окрену се око оsovине, само у супротним правцима. Погледавши кроз прозоре предњег круга цртеже на задњем кругу при чему има утисак да се фигуре покрећу.

Овакав апарат није тешко направити. На цртежу бр. 3 видите како се прави оsovина. То је обична дрвена шипка (а) на чије крајеве треба натаћи „главе“ од калема за конач (б). Иза „глава“ наместе се кружне површине, а на крају опет поједна „глава“ од калема која треба да спречи да кругови падају. Овај део апарата може се направити још једноставније од дрвене шипке, два круга изрезана од дебље беле хартије и два танка ексерчића (цртеж бр. 4).

Како ћете начинити кружне површине показује вам цртеж бр. 2. За то вам је потребан само шестар и лењир. Предњи круг, онај на коме ћете начинити прозоре треба да буде нешто већи од онога на коме ћете у правилим размацима направити човека у покрету. Њега процртајте са малог цртежа.

ХЕЛИКОПТЕР

Пошто знамо да вас авијација нарочито интересује, данас вам предлагемо да заједно начинимо овај хеликоптер и то за свега два минута:

Од материјала вам је потребан само папир за цигарете. Погледајте наш први цртеж: засеците маказама три пута листић папира и то само од горње ивице до половине, а доњи, незасечени увијте као гајтан и добићете цртеж 2. Поврните сна четири дела ове „елисе“ да буду готово у хоризонталном положају, под правим углом, и мало све начните на исту страну (цртеж 3).

Кад сте направили „хеликоптер“ тушите га с неке висине, рецимо другог или трећег спрата, и видећете како лети лагано ка тлу окретајући се пуном брзином. Не жалите ако вам се он изгуби, направите нов — неколико листића папира за цигарете омогућиће вам да наставите вашу забаву.

Јесће ли век чији да...

... у америчкој савезној држави Масачусетсу још је на снази стари закон по коме је

возачу аутомобила забрањено да се брије за време војње.

... статистичари тврде да врста и број преступника зависе од температуре. Наиме, уколико температура ваздуха расте утолико је већи број убиства; са опадањем температуре повећава се број крађа.

... бацили тетануса који су потребни да усмрте једну кокошку отпремили би на онај свет 500 коња.

... више од 90 одсто свега цвећа на свету

или нема никакав мирис или непријатно заудара.

... у време Косовске битке (1389) један наш земљак школовао се на париској Сорбони и писао књиге на француском језику. То је био Жорж д'Есклавои, родом из Брежница, на хрватско-словеначкој граници.

... у старој Грчкој државне књиге у које су уписивана новорођена деца уведена су крајем 4. и почетком 3. века пре наше ере.

... први метални оклопи били су љускати, израђени од металних плочица разних облика

који су пришивани на кожу или какву другу материју.

... највиши човек на свету, чија је висина била званично утврђена, био је неки Американац Џон Ван Алберт: 2,86 метра.

... брадати келнери у Лос Анђелосу законом су обавезани да за време вршења дужности повежу браде мрежицом.

... стари Египћани сматрали су пауна птицом вечности.

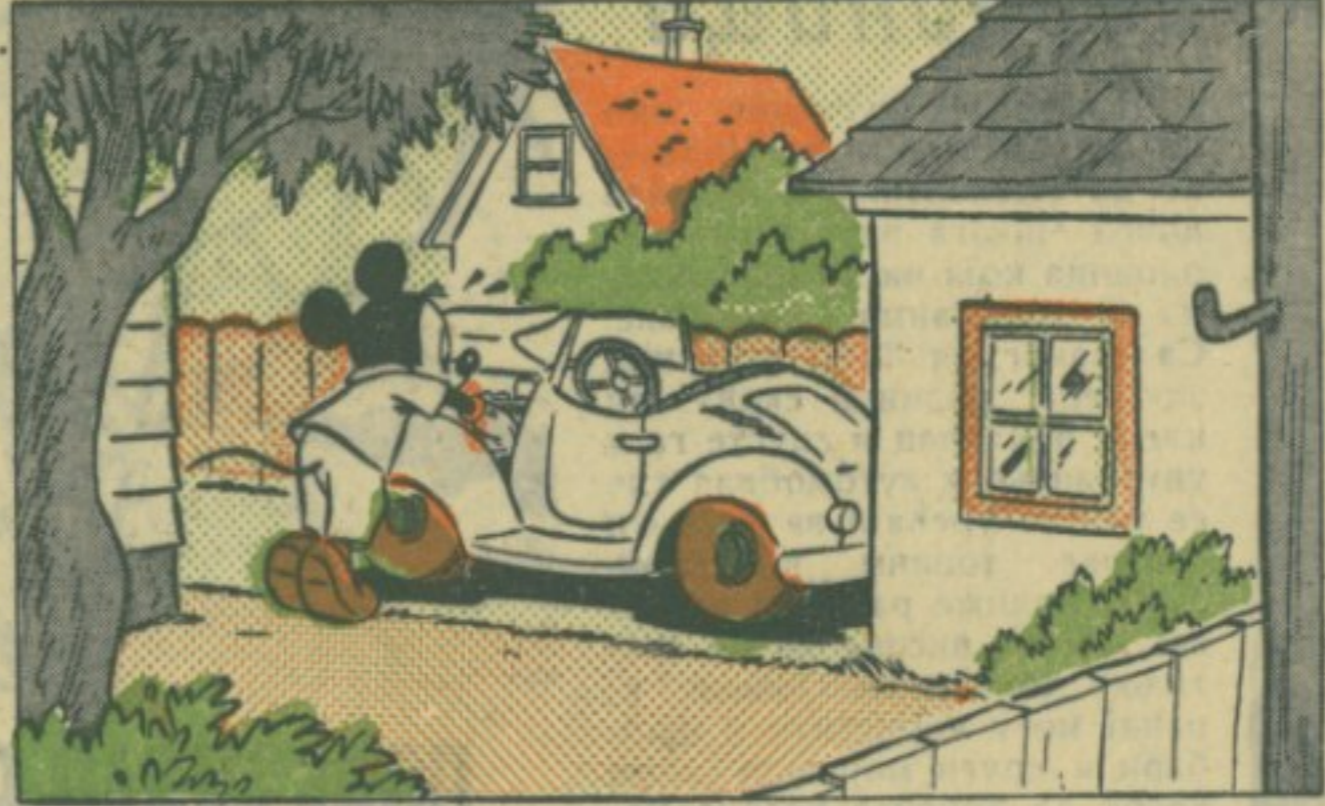
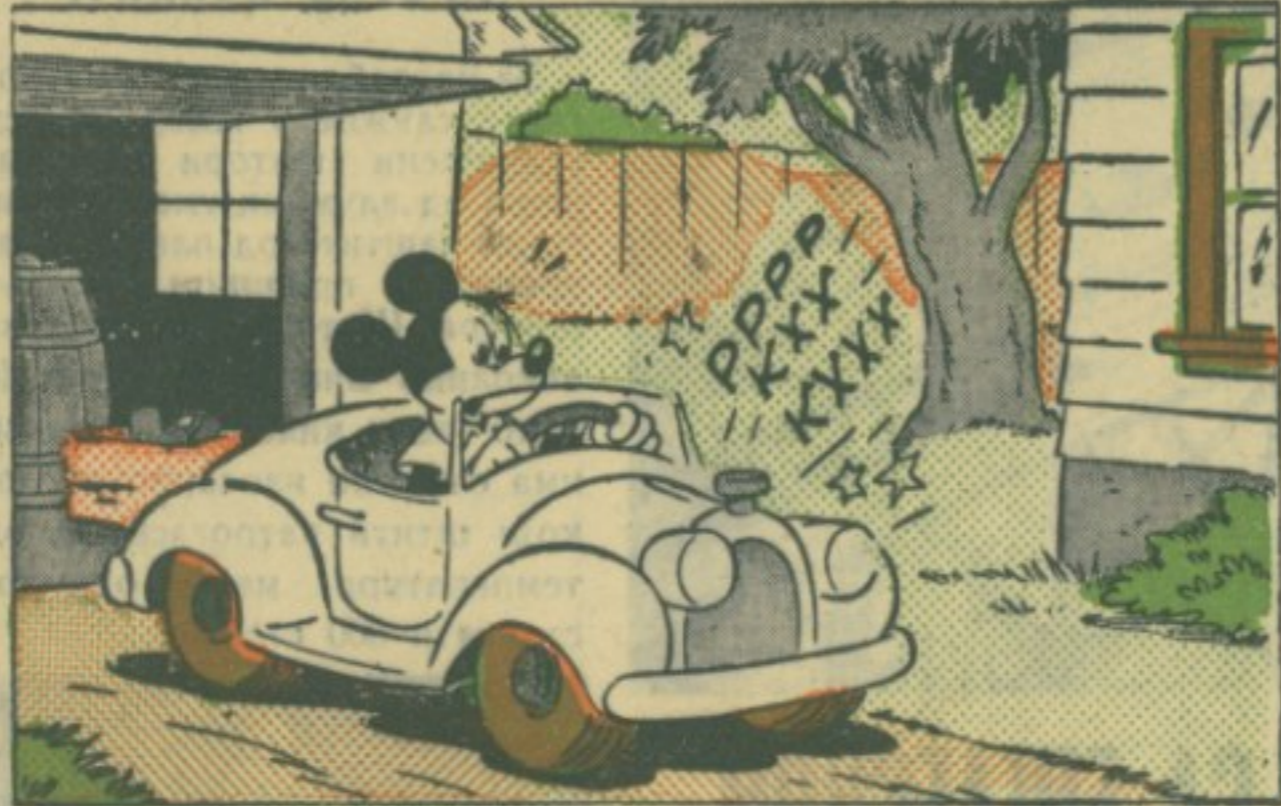
... међу европским морима најславније је Средоземно море које има 39 килограма соли у једној тони воде, а најмање Балтичко море у Ботничком заливу с мање од једног килограма соли по тони воде.

... риба сабљарка која, изгледа, мрзи китове,

ве, напада ове водене цинове из чисте забаве.

... прве речи откуцане телеграфом гласиле су: „Онај ко стрљиво чека не губи“. Ове речи откуцао је, 6. јануара 1838. године, сам Морзе, сликар и проналазач телеграфа.

Ква-Ква!

уређује Паја Патак

НЕМА ЗАШТО ДА МЕЊА МИШЉЕЊЕ

— Добро што сам се сетно — рекао је Паја Патак када је срео Шилу. — Ево враћам ти оних пет стотина динара што сам их позајмио од тебе пре две године.
— Збиља! — зачудио се Шила. — Боље би било да ми их не вратиш! Нема смисла да због тих пет стотина динара променим мишљење о теби.

ВОЛИ РИЗИК

— Чуј ме, Перо, треба да се прихватиш неког посла. Од рада нико није до данас умро — саветује га један пријатељ.
— Па баш то ме и одбија од рада... Више волим нешто где има више ризика.

МУЗИКАЛНИ РАЈ

— Како напредујеш, Рајо, са учењем клавира.
— Одлично. Сад већ умем да свирам једним прстом комаде за четири руке.

КАД ШИЛУ ГРИЗЕ САВЕСТ

Шила се жали Хорацију:
— Због дугова се толико једем да већ десет ноћи не могу да спавам!
— Побогу, на како издржаваш?
— Како? Па спавам дању.